

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

9^E JAARGANG

WOENSDAG 17 DECEMBER 1924

No. 468

INHOUD

	Blz.
DE SCHEEPVAARTWEGEN IN ZUID-LIMBURGEN EN DE SPOOR- WEGEN door <i>Ir. A. Plate</i>	1100
Curacao II (Slot) door <i>A. B. J. Prakken</i>	1101
De opbrengst der voorgestelde Indische Vennootschaps- belasting door <i>G. J. W. Putman Cramer</i>	1103
De Gewijzigde Tariefwet III (Slot) door <i>W. J. Vermeer</i>	1105
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Financieele problemen in de Fransche Kamers door <i>Prof. Bertrand Nogaro</i>	1107
AANTEKENINGEN:	
Prijsvraag voor een nieuwe loontheorie.....	1108
Indexcijfers van groothandelsprijzen.....	1108
Het Engelsch-Duitsche Handelsverdrag I.....	1110
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	1112—1118

WEEKBLAD

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN
COMMISSIE VAN ADVIES.

*J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr.
E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van
Welderden Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra;
Prof. Mr. F. de Vries.*

Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom;
Prof. Mr. H. R. Ribbuis.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

16 DECEMBER 1924.

De stemming op de geldmarkt was ook deze week flauw. Het aanbod van geld bleef groot en de vraag werd, zooals meestal om dezen tijd van het jaar, regelmatig kleiner. De geldkoersen liepen dan ook nog vrij veel terug, zoodat particulier disconto aan het einde der week voor $3\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{4}$ pCt. te plaatsen was, terwijl de prolongatierente ca. 3 pCt. noteerde. De mededeeling van De Nederlandsche Bank, dat haar tarieven met ingang van Zaterdag alle met een half percent verlaagd werden, kwam weliswaar onverwacht, maar sloot zich overigens geheel aan bij de stemming op de geldmarkt en staat blijkbaar in verband met den wensch, om het verder toevloeden van goud niet aan te moedigen. Wellicht, dat de regeling met De Javasche Bank de overdracht van meerdere posten earmarked goud medebrengt, maar het verlagen van den rentestand hier te lande, samenvallend met een tamelijk sterk aantrekken van de geldkoersen in New York, moet remmend werken op een verder terugloopen van den dollarkoers. Overigens was deze toch reeds eerder vaster. Zeer flauw geopend ca. 2,46½, steeg de koers dagelijks $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$ cent, zoodat Vrijdag weder 2,48½ betaald werd. Merkwaardigerwijs was echter Zaterdag en gisteren de stemming eerder flauw, zoodat een direct effect van den bankmaatregel niet te bemerken was. Daarentegen was de invloed van de regeling met De Javasche

Bank op den Indischen koers zeer goed bemerkbaar. Gisteren was niet onder 98% verkrijgbaar. Met uitzondering van Parijs, dat in het midden der week nogal aangeboden was, waren de overige wissels alle vaster. * * *

De Minister van Financiën stelt een inschrijving open op schatkistpapier op 22 December a.s. Aangeboden worden drie- en zesmaandspromessen en 4 percents jaarbiljetten, tot een totaalbedrag van f 60 millioenen. * * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank vertoont de post binnenlandsche wissels ditmaal een daling van f 7,2 millioenen, die zich voor een deel verklaren laat uit aflossing van 3 millioenen schatkistpapier. De beleeningen klommen van f 159,8 millioenen tot f 163,5 millioenen. De stijging komt uitsluitend voor rekening van de Hoofdbank.

Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 1,8 millioenen. De goudvoorraad der Bank is met f 600.000 verminderd. De uit New York onlangs afgescheppte \$ 1 millioen, naar het schijnt Eagles, is dus blijkbaar nog niet aangekomen. De zilvervoorraad stelde zich een kleine f 700.000 hooger. De stijging van f 26,8 millioenen, die de post papier op het buitenland te zien geeft, correspondeert bijna geheel met de gelijktijdige daling van de diverse rekeningen onder het actief, welke in de afgelopen week van f 150,3 millioenen tot f 126,1 millioenen terugliepen.

De biljettencirculatie daalde met f 10,5 millioenen. De rekeningcourant-saldi blijken weder met f 6,9 millioenen te zijn toegenomen. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met een kleine f 700.000. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 51.

LONDEN, 13 DECEMBER 1924.

De sterke vraag naar de Grieksche Leening en andere emissies in het begin dezer berichtsweek hadden geen ongunstigen invloed op de markt. Evenals de vorige week was geld ruim aangeboden.

Daggeld kostte 2 tot $2\frac{1}{2}$ pCt., hernieuwen van zevendaagsche leeningen $2\frac{1}{4}$ pCt.

Vrijdag trad echter een verstijving in, doordat de „clearing”-banken $2\frac{1}{4}$ pCt. als minimum vaststelden voor alle leeningen aan de markt.

De ondertoon van de discontomarkt was vaster deze week. Februari-Treasury Bills deden $3\frac{1}{2}$ pCt.

2-mnds prima bankaccept $3\frac{9}{16}$ — $3\frac{3}{8}$ pCt.

3- " " " $3\frac{5}{8}$ pCt.

4- " " " $3\frac{11}{16}$ — $3\frac{3}{4}$ pCt.

6- " " " $3\frac{7}{8}$ —4 pCt.

DE SCHEEPVAARTWEGEN IN ZUID-LIMBURG EN DE SPOORWEGEN.

In het nummer van 26 November l.l. stelt Jhr. Mr. P. Elias, chef van den Dienst van Handelszaken en Goederentarieven bij de Nederlandsche Spoorwegen, in verband met een in dat nummer voorkomend artikel over de scheepvaartwegen in Zuid-Limburg en de spoorwegtarieven, o.m. de vraag, of het niet beter geweest ware en of men zelfs thans nog niet zou kunnen overwegen of de millioenen, welke de scheepvaartwegen in Zuid-Limburg zullen kosten, op andere wijze besteed niet meer nut zouden afwerpen.

Ook door anderen is deze vraag wel naar voren gebracht. Zij ligt voor de hand; in een tijd, waarin de spoorwegen niet anders dan met groote moeite hun financiën weer in het reine kunnen brengen, ligt het voor de hand te vragen, of aanleg van een haar beconcurrerende kostbare waterweg niet beter achterwege blijve en of niet in de plaats daarvan de voor ontwikkeling van een bepaalde landstreek te hooge spoorwegtarieven door Rijksbijdragen waren te verminderen.

Om die vraag te beantwoorden moet allereerst de feitelijke stand van het vraagstuk der Limburgsche waterwegen worden gezien. Die stand is in het kort als volgt:

Ten koste van een aantal millioenen zal binnen enkele jaren een uitstekende waterweg, geschikt om door 2000 tons schepen bevaren te worden vanaf Roermond tot aan de Waal, zijn tot stand gekomen. Deze waterweg heeft geen waarde zonder dat daarop aansluitend wordt tot stand gebracht het ten Zuiden van Roermond beginnend kanaal Maasbracht—Born. Een spoorverbinding van de mijnstreek naar Born en aanleg van overlaadinrichtingen aldaar zullen voorts gelegenheid moeten geven om de kolen per spoor te vervoeren tot Born en van daar af te water verder noordwaarts af te voeren. Deze werken zijn het noodzakelijk complement van de Maaskanalisatie ten noorden van Roermond en van den aanleg van het Maas-Waalkanaal. Zonder die werken zijn de circa 42 millioen, welke de verbetering van den waterweg van Roermond naar de Waal zullen kosten, en waarvan een groot deel verwerkt is, nutteloos. Om technische redenen, economische buiten beschouwing gelaten, is voorts doortrekking van het kanaal van Born tot Maastricht in hooge mate gewenscht, daar anders een kostbare oppomping van water uit de Maas in het kanaal Born—Roermond noodig zal zijn.

Nu kan het ontegenzeggelijk een fout genoemd worden dat destijds, vóórdat met den aanleg van de eerste stuw in de Maas begonnen werd, niet een rentabiliteitsrekening is opgezet. Het treft zelfs hoe hier geheel anders te werk is gegaan dan bij het Zuiderzeewerk, waarbij men nog steeds, nu men met den aanleg reeds begonnen is, economische berekeningen opzet. Ook al moet men toegeven dat een dergelijke rentabiliteitsrekening voor den Limburgschen waterweg slechts een zeer betrekkelijke waarde heeft, omdat vooral de indirecte voordeelen niet anders dan schattenderwijze te geven zijn blijft het verzuim destijds gemaakt te betreuren. Want men zou zich toch eenigszins een beeld hebben kunnen vormen van de te verwachten economische resultaten. De schade, welke met een nieuwen waterweg aan de spoorwegen berokkend zou worden, ware in die rekening dan tevens te verdisconteeren geweest. Inmiddels is dit niet gebeurd en zijn wij thans op het punt gekomen, waarop zonder twijfel voortgegaan moet worden. Ook wie pessimistisch gestemd is over het te verwachten financieel eindresultaat zal moeten toegeven, dat het onvoltooid laten van den waterweg naar Zuid-Limburg in geen geval economisch verdedigbaar is.

Al kan in het stadium, waarin de werken thans gevorderd zijn, dus geen rentabiliteitsrekening meer beslissenden invloed op den verderen gang van zaken hebben, zoo kan het toch wellicht goed zijn zich nog

een voorstelling te maken van de financieele resultaten, welke van de werken te verwachten zijn. De bovengestelde vraag geeft daartoe ook aanleiding. Wij gebruiken met opzet het woord „voorstelling”, want veel meer is met de weinige, voor buitenstaanders beschikbare cijfers niet te geven.

De totaalkosten van het kanaal Maastricht—Maasbracht, voor de Maaskanalisatie van Maasbracht tot Grave en voor het Maas-Waalkanaal stellen wij op rond 72 millioen gulden. Een bedrag dat, gelet op den tijd van hooge prijzen, waarin sommige begrotingen gemaakt zijn, vrij zeker aan den hoogen kant is. Wij nemen aan dat de voordeelen van genoemde werken uitsluitend door de scheepvaart genoten worden en cijferen eventueele indirecte voordeelen (minder gevaar van overstromingen bij hoogen Maasstand, betere afwatering enz.) weg. Voorts nemen wij aan, dat slechts de kolenafvoer van den waterweg zal profiteeren en wel door transporten vanaf Born in Noordelijke richting. Wij verwaarloozen dus stroomopwaartsche vrachten. Ook houden wij geen rekening met verkeer, dat door ontwikkeling van Zuid-Limburg zou kunnen ontstaan, hoewel een dergelijke ontwikkeling met een scheepvaartweg juist beoogd wordt. Op het traject Maastricht—Born verwaarloozen wij dus alle verkeer.

De kolenproductie van Zuid-Limburg kan binnen zeer afzienbaren tijd op 10 millioen ton kolen worden geschat, waarvan wij aannemen dat de helft over water naar Holland wordt vervoerd¹⁾.

Nemen wij als gemiddelden rentevoet over een lange reeks jaren 5 pCt. aan. Rekenen wij voorts op een aflossingspercentage van $\frac{1}{2}$ pCt. (feitelijk bij een werk van blijvenden aard niet noodig) en nemen wij voorts nog $\frac{1}{2}$ pCt. aan voor onderhoud en bediening van diverse werken, dan is aan een en ander noodig 6 pCt. van 72 millioen d.i. 4.32 millioen gulden. Dit bedrag omgeslagen over een kolentransport van 5 millioen ton, belast dit transport met f 0,87 per ton.

Voor het vervoer te water zullen, afgaande op cijfers van massaal Rijnvervoer, de zelfkosten voor stroomop- en stroomafwaartsch verkeer met volle schepen gemiddeld 0.28 cent per ton-kilometer bedragen.

Rotterdam als eindpunt stellend en den afstand Born—Rotterdam te water op rond 225 KM. schattend, bedragen dan de transportkosten voor kolenafvoer zonder retourlading $2 \times 225 \times f 0.0028$ is f 1.26 per ton, daarbij nog tellend f 1.—²⁾ voor het transport op den mijnspoorweg naar de overlaadhaven te Born en nog f 0.20 overladingskosten aldaar, worden de zelfkosten van het vervoer van de mijn tot in de haven van Rotterdam ongeveer f 3.33.

Indien behalve de 5 millioen ton kolen nog 1 millioen ton andere goederen afgevoerd worden en er bovendien op 1 millioen ton retourlading voor de kolenschepen kan gerekend worden, zouden volgens bovenstaande becijferingen de kosten voor kolenvervoer van de mijn tot Rotterdam op ongeveer f 3,00 uitkomen. Als men let op het verkeer, dat zich thans door de sluizen in de Zuid-Willemsvaart wringt, is ook deze becijfering voor den waterweg zeker ongunstig.

Hiertegenover een op dezelfde basis berekendende zelfkostenprijs voor vervoer per spoorweg op te zetten, is mij niet gelukt. Uit de bijlagen der verslagen van de spoorwegen toch is geen bedrag der gemiddelde exploitatiekosten per ton-kilometer af te leiden, terwijl ook langs anderen weg dienaangaande geen cijfers te verkrijgen waren. Met een beschouwing moet ik daarom volstaan.

¹⁾ Zie ook het rapport der Commissie in zake den kanalen-aanleg in Zuid-Limburg, ingesteld door de Maatschappij van Nijverheid.

²⁾ Dit cijfer neem ik over uit genoemd verslag. Voor gemiddelde zelfkosten lijkt het mij te hoog. Voor vervoer, vanaf de mijn Maurits, welke aan het toekomstig lateraal kanaal ligt, vervalt het spoorwegtransport geheel.

Ten gunste van den spoorweg komt, dat hiervoor geen bedrag voor rente en afschrijving der bestaande aardebaan en kunstwerken behoeft te worden in rekening gebracht, daar toch de staatspooraanleg destijds geheel uit Indische baten is betaald. Echter kunnen wij ons moeilijk voorstellen, dat bij een belangrijk grooter vervoer dan nu over den spoorweg plaatsvindt, daaruit voor den spoorweg geen aanleg van kostbare werken zou voortvloeien. Let men er b.v. op — om slechts een enkel voorbeeld te noemen — dat op het station Feyenoord te Rotterdam per jaar thans niet meer dan ongeveer 6 à 700.000 ton goederen (grootendeels kolen) aankomt, dan zullen bij massa-transporten van een veelvoud van dit cijfer — ik stel niet eens de volle 5 miljoen — wel de noodige emplacementsuitbreidingen noodig zijn, terwijl daarnevens de vraag gesteld mag worden, of het laten loopen van een aantal kolentreinen van ca. 30 per dag in elke richting (bij 5 miljoen ton kolen) ook niet nog andere werken noodig maakt. Ik denk b.v. aan dubbel spoor Moerdijk. Hierbij is dan voorop te stellen, dat indien werkelijk een belangrijke toename van vervoer vanaf Zuid-Limburg in noordelijke richting wordt verwacht — dit toch wordt juist beoogd —, de 5 miljoen ton kolen slechts een begin zal zijn. De thans niet in cijfers uit te drukken bedragen voor rente, aflossing enz. komen dan ten laste van de spoorkosten.

Bij noodzakelijke overlading van kolen van den spoorwagen in lichters te Rotterdam of elders, om de kolen het eindpunt van haar bestemming te doen bereiken (b.v. voor alle plaatsen aan de Noord gelegen), komen er extrakosten op het spoorwegvervoer, welke het transport geheel te water vanaf Limburg relatief voordeliger maken.

Dit alles in aanmerking nemende en ook nog lettend op de voor den waterweg hierboven ongunstig opgestelde rekening, steken de berekende bedragen van f 3,33 en f 3 per ton watertransport niet ongunstig af tegen het normaal spoorwegtarief van f 3,50 van Zuid-Limburg naar Rotterdam.

Een juiste vergelijking kan tusschen deze cijfers natuurlijk niet getrokken worden, omdat het eerste een zeer globaal berekend zelfkostencijfer voor toekomstig verkeer te water geeft en het andere cijfer een thans geldend spoorwegtarief is.

Van de zijde der spoorwegen zal men ook aan willen voeren, dat speciale tarieven van slechts f 2,50 gelden voor kolentransporten met 6 à 700 tonstreinen van Zuid-Limburg naar Rotterdam, maar in welke verhouding dit cijfer staat tot de werkelijke gemiddelde zelfkosten van het spoorwegtransport en in hoeverre dit cijfer zou gelden, indien een massa-transport van 5 miljoen ton minstens wordt ingesteld en alle daarop komende factoren worden in rekening gebracht, is moeilijk te zeggen.

Ten nadeele van de waterwerken zou men nog kunnen aanvoeren, dat daardoor toch in ieder geval aan de spoorwegen een zeker kwantum kolenvervoer, zij het dan op basis van de bestaande toestanden een niet al te groot kwantum, onttrokken wordt.

Symphor gaf in zijn bekende werk „Die Wasserwirtschaft Deutschlands” (Band 2, Kapittel XXII, uitgave 1922), een overzicht van de gevolgen, welke de aanleg van een waterweg gewoonlijk op het spoorwegvervoer heeft. Zijn betoog komt zeer in het kort hierop neer, dat in de praktijk de spoorweg nooit het verlies lijdt, dat als regel vooraf gevreesd wordt. Wel ontleemt het nieuw gegraven kanaal of de bevaarbaar gemaakte rivier in de eerste jaren aan den parallel loopenden spoorweg een deel van het vervoer, maar gaandeweg — Sympher stelt op grond van opgedane ervaringen daarvoor ongeveer 10 jaar — verdwijnt voor den spoorweg dat verlies. De waterweg verhoogt daarna het vervoer per spoorweg. Het vervoer op den een werkt stimulerend op dat van den ander.

Of iets dergelijks in Limburg ook het gevolg zal zijn, niemand kan dit met absolute zekerheid zeggen, het hangt af van hetgeen *indirect* het gevolg zal zijn van de totstandkoming der Limburgsche waterwegen.

Het oog richt zich dan als het ware vanzelf naar het Luiksche gebied. Indien een goede scheepvaartweg, geschikt voor schepen van 1000 ton, het zuidelijk punt van Limburg met de Hollandsche havens verbindt, zullen de groot-industrieelen in Luik wel allen invloed aanwenden, om dien waterweg ook voor hen voordelig te maken. Onnoodig te zeggen, dat dit van het grootste belang voor Rotterdam kan zijn. Uitbreiding van het achterland van deze haven om haar minder uitsluitend afhankelijk te maken van de Deutsche toestanden, wordt voor haar bijna een levenskwestie.

Ook als het gevolg van een waterverbinding met Luik mocht zijn, dat Luik over de Maas en Waal gedeeltelijk naar Antwerpen ging afvoeren, kan per saldo een winst voor Rotterdam geboekt worden. Thans immers voert Luik uitsluitend over Antwerpen af, hetzij via de Belgische spoorwegen, hetzij via de nauwe Kempensche kanalen.

Elke ton, welke van Luik over de Maas naar eenige Hollandsche plaats vervoerd wordt, maakt de boven opgezette rekening voor den waterweg gunstiger, zonder den spoorweg te benadeelen. Indirect kan zelfs de spoorweg profijt trekken van elke opleving, welke Rotterdam of eenige andere plaats door dit vervoer verkrijgt.

Rest nog de vraag, welken invloed de totstandkoming der waterwegen op Zuid-Limburg zelf zal hebben? De meeningen zijn verdeeld. Sommigen zien deze streek, zoodra maar Maastricht met een goeden waterweg bereikbaar is, een groote toekomst tegemoet gaan, anderen staan sceptisch hiertegenover, gelooven o.a. niet aan de mogelijkheid, dat hoogovens in de nabijheid der steenkolenmijnen opgericht zullen worden. Ook omtrent de vestiging van andere industrieën zijn ze pessimistisch.

Niemand kan vooruit zeggen aan welken kant het gelijk ligt. Wellicht dat in de eerste reeks jaren aan te groote verwachtingen niet voldaan zal worden, maar op den duur moet de totstandkoming van een goede waterverbinding aan een streek met een nijvere bevolking toch wel ten goede komen. Het zou vreemd wezen en een tegenstelling zijn met hetgeen als regel geschiedt, indien het anders ging. Van een zoodanige ontwikkeling zou de spoorweg zeker mee profiteren, terwijl ook de hierboven gegeven cijfers voor het vervoer te water in gunstigen zin beïnvloed zouden worden.

Indien men alles wat het vraagstuk van de Limburgsche waterwegen beheerscht tracht samen te vatten, kan de eindconclusie ten slotte, ook bij een zeer voorzichtige beschouwing, moeilijk anders luiden, dan dat de in den aanhef gestelde vraag, of het niet beter geweest ware de miljoenen aan dien waterweg besteed op andere, nuttiger wijze te gebruiken, ontkennend moet worden beantwoord. Ir. A. PLATE.

CURAÇAO.

II (Stot).

De fosphaatontginning is sedert eenige jaren wederom krachtig ter hand genomen door de „Mijnmaatschappij Curaçao”, een Hollandsche onderneming, waarvan echter de managers (de firma Godden & Co.) Engelschen zijn.

De Santa Barbara-phosphaat, die van zeer hoog gehalte is (80—86 pCt.), vormt dan ook een belangrijk uitvoerproduct.

De uitvoer bedroeg in 1923 bijna 86.000 ton tegen ruim 56.000 ton in 1922.

Het bedrijf is geheel geëlectriceerd en de fosphaat wordt tegenwoordig mechanisch gebroken. Het laden der schepen geschiedt niet meer zooals voor-

heen met kruiwagens, maar mechanisch, waardoor 800 ton per dag geladen kan worden.

Het uitvoerrecht dat in 1923 van 4 pCt. op 6 pCt. der waarde is gebracht, is voor de koloniale kas een aardige inkomst, terwijl 500 werklieden onder technische leiding er arbeid vinden.

Waar de Mijnmaatschappij niet op Curaçao gevestigd is, heeft betaling der fosphaat niet op Curaçao plaats, maar komt de maatschappij wel voor haar betalingen aan loonen, enz., met wissels op de markt.

Dit bedrag beloopt ongeveer f 700.000.

De enorme ontwikkeling van Curaçao heeft een zeer gunstigen invloed op de betalingsbalans der kolonie uitgeoefend.

Kon Mr. G. J. Fabius in zijn werk over het bankwezen in Ned. West-Indië, uitgegeven in 1917 door het Instituut voor Economische Geschriften, wijzen op de voortdurende wegvloeiing van muntmateriaal, doordat de betalingsbalans ongunstig was, de laatste jaren is die toestand veranderd.

Weliswaar overtrof de waarde van den invoer die van den uitvoer, met uitzondering van de betalingen van de petroleum en fosphaat, met een bedrag van 7 miljoen gulden, maar tegenover die zeven miljoen staan zooveel factoren, dat dit bedrag geneutraliseerd wordt. Ik noemde reeds enkele dezer factoren, n.l. de uitbetalingen aan loonen, enz., der Cur. Petr. Mij. welk bedrag in het begin van het jaar geschat werd op f 3 miljoen, maar voor 1924, dank zij de enorme expansie en de vele aankopen, waarvan de betalingen weliswaar niet alle in Curaçaosche handen komen, veel hoger zal zijn; de uitbetalingen der fosphaatmaatschappij op Curaçao ad f 700.000; de betalingen der verschillende stoomvaartmaatschappijen te stellen op f 1.000.000 tot f 1.500.000, het vreemdelingenverkeer ad f 500.000, de rijkssubsidie ad f 300.000 en zoo nog eenige posten.

Het vraagstuk der wisselkoersen en der muntpolitiek is door deze verandering ook in een geheel ander stadium gekomen.

Alvorens op dit onderwerp nader in te gaan, zij hier een korte uiteenzetting gegeven van het Curaçaosche muntwezen.

Bij de Curaçaosche muntwet (wet van 25 Mei 1899 Stbl. No. 126) werd de gouden standaard ingevoerd met het Nederlandsche gouden tientje als basis, en daarnaast werden de Nederlandsche zilveren rijksdaalder en gulden wettig betaalmiddel, en verviel de gulden Curaçaosch courant.

De gouvernementsbank, de Curaçaosche Bank, heeft het uitsluitend recht papiergeld in omloop te brengen, welk papiergeld bij betalingen aan de koloniale kas moet worden aangenomen.

De Curaçaosche Bank, welke in 1828 werd opgericht, heeft een langen lijdensweg achter den rug, maar de laatste jaren zijn wat de financieele uitkomsten betreft, niet ongunstig te noemen, terwijl de bank zeer lichte was, waardoor zij één van hare grootste plichten vervulde. In het algemeen heeft de bank zich in de laatste jaren niet aan het verleen van twijfelachtige credieten schuldig gemaakt, maar voortdurend naar verhooging van hare liquiditeit gestreefd. De instelling is hierin geslaagd, wat moge blijken uit het volgende overzicht per 31 December 1923:

Bankbiljetten in omloop	f 1.197.535
Muntvoorraad goud	f 250.910
Zilveren guldens en rijksd.	„ 446.204.
Rek. coar. saldi, direct overderbaar bij Ned. en Amerikaanse banken	„ 358.110
Onmiddellijk opeisbare voorde- ring op het gouvernement ..	„ 230.664

Het bankbiljettenkapitaal mocht volgens het Reglement der Curaçaosche Bank van 1907 ten hoogste f 250.000 bedragen met dekking van één derde aan munt of muntmateriaal; bij wijziging in 1909 werd

het maximum gesteld op f 300.000 en een verplichte dekking van één vijfde, in 1912 werd de maximum uitgifte verhoogd tot f 400.000, in 1914 tot f 600.000, in 1918 tot f 1.000.000 en in 1919 tot f 1.500.000, terwijl in 1920 de directie de bevoegdheid kreeg in bijzondere gevallen het bankbiljettenkapitaal te verhoogen, mits voor dit hoogere bedrag volledige dekking in munt of muntmateriaal aanwezig is.

Deze wijzigingen werden, evenals het Reglement zelf, bij Koloniale verordening vastgesteld. Het gewone bankkapitaal is slechts gering, maar waar de bank niets anders is dan een governementsinstelling, is dit geen bezwaar. Op 31 Dec. j.l. bedroegen de reserves ruim f 72.000 bij een kapitaal van f 350.000. Tegenover deze reserves staan waarschijnlijk, waar er geen of weinig dubieuze posten zijn, geen toekomstige verliezen.

De bankbiljetten waren vroeger vooral van groot nut, waar deze niet voor overmaking uit de kolonie in aanmerking kwamen. Vloede destijds door de ongunstige betalingsbalans, met als gevolg hoge wisselkoersen, het daarvoor in aanmerking komende metaal weg, de bankbiljetten kwamen daarvoor niet in aanmerking en hiermede kon dan de circulatie gaande worden gehouden.

In de laatste maanden is de toestand geheel veranderd. Was er vroeger steeds vraag naar wissels, omdat het gebiedsdeel weinig zelf produceerde, en voor de eerste levensbehoeften op het buitenland was aangewezen, vooral wanneer de oogst van het volksoedel, de kleine maïs, mislukte, thans is een groot aanbod van wissels ontstaan, welk aanbod vaak plotseling is en in zulke groote bedragen, dat daarvoor geen directe vraag bestaat.

De koers op Nederland moet hierdoor noodwendig dalen, maar deze daling was aan een limiet gebonden. Daalde de koers zooveel beneden pari, dat verzending van Nederlandsche munt loonend werd, dan zouden de maatschappijen, die wissels te verkoopen hadden, dit niet meer doen, maar dit zilvergeld invoeren, dat in de kolonie als wettig betaalmiddel geldt.

De banken op Curaçao waren in 1923 van meening, dat invoer van zilver niet moest plaats hebben, maar in Curaçao genoeg van dit metaal als ruilmiddel aanwezig was en dus de koers Curaçao-Nederland ongeveer op pari gehandhaafd moest blijven. In den aanvang van het jaar 1924 maakte een deel van den handel zich bezorgd over de Nederlandsche valuta, toen de gulden in New York steeds lager noteerde. Men was ongerust en meende, dat er geen reden bestond, de pariteit Curaçao-Amsterdam te handhaven. De woordvoerders wezen er op, dat Curaçao weinig zaken deed met Amsterdam, maar de invoer van levensmiddelen, ook al omdat Curaçao dichter bij New York ligt dan bij Amsterdam, voornamelijk uit de V. S. van Amerika plaats had en dus de bevolking voordeel had bij een lagen dollarkoers. De eerste levensbehoeften als maïs, zijn uit Amerika afkomstig. De statistiek over 1923 wijst uit, dat van de Ver. Staten werd geïmporteerd voor een waarde van f 5.383.000, tegen uit Nederland voor f 1.029.000.

Voor de z.g. productieve bedrijven, als de Cur. Petr. Mij., de Pletterij voorheen Enthoven & Co., de K. W. I. M., de Mijnmaatschappij, was een daling van den wisselkoers zuiver een verliespost, waar de daling der levensmiddelen niet van zoodanigen aard zou zijn, dat bij een groote vraag naar arbeidskrachten van vermindering der loonen sprake kon zijn.

Degenen, die voor de Nederlandsche munt als zoodanig vreesden en deze vrees bestond werkelijk op Curaçao, bepleitten een invoerverbod van Nederlandsche zilveren munt als eersten stap.

Als voorzitter der directie van de Curaçaosche Bank heb ik betoogd, dat bij een werkelijk belangrijke depreciatie van den Nederlandschen gulden, de Curaçaosche munt, welke deze ook mocht zijn, ook moest dalen. Curaçao is toch niet self-supporting en

zijn credietwaardigheid is afhankelijk van het moederland. De waarde van een speciale Curaçaosche munt, welke niet in nauw verband zou staan met de Nederlandsche, kan niet groot zijn, waar Curaçao zelf weinig produceert, en waar de betalingsbalans niet afhankelijk is van eigen voortbrenging, maar van omstandigheden, die Curaçao niet in de hand heeft. De een of andere buitenlandsche crisis kan Curaçao des te zwaarder treffen, naarmate het meer in bloei vooruitgaat. De geschiedenis der kolonie heeft een en ander meerdere malen bewezen. Daalt de Nederlandsche gulden werkelijk, dan zal Curaçao daarvan ook de gevolgen moeten dragen en het kleine Nederlandsche gebiedsdeel in Amerika kan geen afdoende maatregelen nemen om hieraan te ontkomen.

Ik meende echter de vraag, of de invoer van Nederlandsche zilveren munten aan banden gelegd moest worden, toestemmend te moeten beantwoorden. Zilveren guldens dienen niet als handelswaar, maar als circulatiemiddel. Door vrijen invoer van zilver wordt de circulatie vermeerderd met een muntsoort, waarvan de intrinsieke waarde belangrijk lager is dan de nominale. Zilvergeld mag in Nederland niet vrij worden aangemaakt, en dit circulatiemiddel is in Nederland beperkt. In Curaçao dient eveneens de hoeveelheid aan banden gelegd te worden. Door den vrijen invoer van zilveren munten wordt de circulatie onttrokken aan de organen, die geroepen zijn deze in rustige banen te leiden en een wapen in handen van niet daartoe geroepenen. De kans op te veel circulatiemiddelen wordt bij dien vrijen invoer groot.

Het gaat hier ten opzichte van Nederland om kleine bedragen, zoodat het evenwicht spoedig verstoord wordt met alle slechte gevolgen daarvan.

Maar gelijktijdig met het aan banden leggen van den vrijen invoer van zilveren munt, dient de Curaçaosche Bank meer dan voorheen haar taak ruimer op te vatten. Zij moet het tijdelijk te veel aan wissels uit de markt nemen, en de saldi die daardoor in Nederland en New York verkregen worden, voorloopig aanhouden. Vooral de saldi in het moederland zijn weinig bezwaarlijk, waar de Curaçaosche Bank in dit geval in het koloniaal belang een beroep zal kunnen doen op de Nederlandsche Bank, die reeds eerder de Curaçaosche Bank te hulp is gekomen. De Nederlandsche Bank zal zeker bereid gevonden worden, in hare kelders voor rekening der Curaçaosche Bank goud te bewaren, waartegenover in Curaçao het bankbiljettenkapitaal kan worden uitgebreid.

Met weinig risico kan de gouvernementsbank meer aan haar roeping voldoen door meer te zijn „the bankers' bank”. De wisselkoers op Nederland dient zij krachtig te handhaven, waardoor de z.g. productieve bedrijven niet in hun werkzaamheden zullen worden gestoord, terwijl de uitgifte van het meerdere bankpapier door de enorme ontwikkeling van de productieve bedrijven en de grootere arbeidsgelegenheid en het meerdere handelsverkeer volkomen gewettigd zal zijn.

Moge de Curaçaosche Bank, nu werkelijk de invoer van zilver aan banden is gelegd, haar taak tot een goed eind brengen. De daling van den dollarkoers zal haar taak zeer vergemakkelijken, te meer waar de bezorgdheid voor den Nederlandschen gulden nu wel geweken zal zijn!

A. B. J. PRAKKEN.

Arnhem, November 1924.

DE OPBRENGST DER VOORGESTELDE INDISCHE VENNOOTSCHAPSBELASTING.

Eenige weken geleden is bij de firma Tjeenk Wilink & Zoon een brochure verschenen van de hand van den Heer J. L. Vleming Jr., Hoofd van den belasting-accountantsdienst in Indië, getiteld „De strijd om de Indische vennootschapsbelasting”, welke een inleidend woord bevat van den heer Wibaut.

Het eerste deel der brochure bepleit opnieuw een progressief tarief voor de vennootschapsbelasting,

in welk betoog evenwel geen nieuwe argumenten worden aangevoerd.

Ter versterking van zijn standpunt geeft schrijver uitvoerige aanhalingen uit de debatten in den Volksraad, waaruit, naar zijne meening, blijkt, dat en de Indische Regeering en de overgrote meerderheid van de volksraadsleden eigenlijk aan een progressieve, winstbelasting boven een proportionele de voorkeur geven en dat het beginsel eener progressieve heffing, belichaamd in de motie-Stokvis, alleen verworpen is in verband met de moeilijkheden aan de kapitaalsaan- tooning verbonden.

Schr. slaat die bezwaren niet zoo hoog aan; hij blijft de voorkeur geven aan een progressieve winstbelasting, echter met een minimum tarief van 10 pCt., de progressie aanvangend bij een winst boven 7 pCt.

Tegen een proportionele winstbelasting van 12½ pCt., aangevuld door een progressieve uitkeeringsbelasting, mits — en dit stelt schr. voorop — bij deze laatste enkel en alleen met het gestorte kapitaal rekening gehouden wordt, heeft de heer Vleming minder overwegende bezwaren al blijft hij — het wordt nog al eens herhaald — een progressieve winstbelasting prefereren.

Bij het heffingspercentage merkt schr. op, dat het als „een buitengewoon verheugend feit mag worden aangemerkt”, dat de Regeering het bedrag van f 51 miljoen, aangegeven door de Commissie-Moresco, overgenomen heeft als het bedrag, dat jaarlijks door de vennootschapsbelasting zal moeten worden opgebracht.

Inderdaad, van het standpunt van den heer Vleming is het te begrijpen, dat hij zich daarin verheugt.

Dit cijfer toch is gebaseerd op de raming van hetgeen door de vennootschappen in het jaar 1924 wordt betaald aan winst-, extra winst- en overwinstbelasting, vermeerderd met de geraamde opbrengst over dat jaar van de productenbelastingen en van de aardoliebelasting.

Daarmede is dus vastgelegd, dat in den vervolge de opbrengst der vennootschapsbelasting dezelfde zal moeten zijn, als die van het tot nu toe geldende — zooals de Minister het definieerde — „in een tijdperk van conjunctuurwinsten uitgebouwde samenstel van belastingen”.

De heer Vleming is van oordeel, dat in de eerstkomende „normale” jaren met een mindere jaarlijkse opbrengst van de vennootschapsbelasting niet mag worden volstaan.

En nu ligt het zwaartepunt van zijn brochure in het betoog, dat met een heffing van 12½ pCt. van de winst, dat bovengenoemde bedrag van f 51 miljoen in „normale” jaren niet zal worden bereikt.

Eenigszins vreemd doet het aan „wanneer men het „Critisch antwoord op de Belastingnota van Mr. M. W. F. Treub”, dat de heer Vleming in 1922 schreef, legt naast zijn thans verschenen brochure.

In dat critisch antwoord toch trachtte de heer Vleming aan te toonen, dat zelfs de zeer winstgevende maatschappijen slechts een gering percentage van hun winst aan belasting betaalden. Daarin lezen wij b.v. op blz. 17 cursief gedrukt:

„Practisch komt het dus hierop neer, dat volgens de ordonnantie Inkomstenbelasting 1920 zeer vele groote Naamlooze Vennootschappen in Ned.-Indië allerminst gebukt gaan onder en Inkomstenbelasting en extra winstbelasting en overwinstbelasting, maar dat zij slechts een gering percentage inkomstenbelasting betalen en veelal niets of weinig meer dan 6 pCt. van de netto winst, (zuiver inkomen)¹⁾, tenzij exorbitante winsten zijn gemaakt”.

En verder:

„Tot staving van deze bewering heb ik met behulp van de in de Indische Financier of anderszins gedrukte jaarverslagen een globale opstelling gemaakt van eenige bekende naamlooze vennootschappen omtrent de door hen

¹⁾ „Benevens dan voor 1922 20 opercenten, terwijl de fysieke personen 30 opercenten betalen”.

te betalen inkomstenbelasting over de winsten gemaakt in het boekjaar 1921, welk overzicht beter dan lange betoogen demonstreert dat enkel bij fabelachtige winsten de thans geldende bepalingen der extrawinst en overwinstbelasting nog tot hun recht komen en dat zelfs bij zeer ruime en hooge winsten de belasting, speciaal door de werking van art. 25 letter c. tot een minimum, is teruggebracht.¹⁾

Op blz. 24, 25 en 26 van dat critisch antwoord trachtte de heer Vleming verder aan te toonen, dat en door de veel te hooge fiscale kostprijs-berekening en door de verrekening van de producten belastingen met de extra-winstbelasting, de producten belastingen — afgezien dan van de suikerbelasting over den oogst 1920, toen de gemiddelde opbrengst per pikol de fabelachtige som van f 34 bedroeg — weinig of niets in het laatste bracht.

Thans, nu volgens de voorgestelde vennootschapsbelasting alle vennootschappen geen 6 pCt. + 20 procenten maar 12½ pCt. van hun winst aan den fiscus zullen moeten afdragen, zoude men meenen, dat de heer Vleming, zich baseerende op zijn vroeger betoog, ons kwam bewijzen, dat de nieuwe vennootschapsbelasting bijna het dubbele van de tot nu toe geldende belastingen („waarbij zelfs bij zeer ruime en hooge winsten, de belasting tot een minimum was teruggebracht”) zoude opbrengen.

Het tegendeel is het geval.

Thans tracht hij te bewijzen, dat dit heffingspercentage te laag is om in normale jaren de bedoelde f 51 miljoen op te brengen.

Schrijver's betoog richt zich in dit gedeelte der brochure rechtstreeks tegen den Ondernemersraad.

Deze toch heeft in Bijlage V van zijn aan den Minister van Koloniën gericht advies betreffende het „Eerste Verslag van de Commissie tot herziening van het Belastingstelsel in Nederlandsch-Indië” eene berekening gegeven van de „normale jaarlijksche belastbare winst” der in Indië werkzame vennootschappen en kwam daarin tot de slotsom, dat die, matig geraamd, tusschen de f 400 en f 450 miljoen lag.

Voor de cultures is die winst berekend op grond van drie gegevens, namelijk jaarlijksche productie, kostprijs en verkoopprijs van het product.

Over de kwestie wat „normale” winst is valt natuurlijk lang te praten. Wat een ondernemer normale winst noemt, zal de heer Vleming wellicht woekerwinst noemen.

Om dus vasten grond onder de voeten te krijgen, moet men in deze bijlage voor de cijfers, die als „normale” winst zijn aangenomen, de winst voor een bepaald jaar invullen.

Het eerste jaar waarover de proportionele vennootschapsbelasting zal loopen is 1924 en het zoude dus in de rede gelegen hebben, dat de heer Vleming in dezen staat de thans vrijwel bekende winstcijfers voor 1924 had ingevuld. Dat zou de rechtstreeksche wijze van bestrijding zijn geweest, daarbij staat men op vasten bodem.

Neen, zegt de heer Vleming, daar denk ik niet aan; het jaar 1924 is een buitengewoon gunstig jaar, dat mag niet op den voorgrond worden geschoven.

Nu is het wel duidelijk, dat een raming van een „normale” winst wil zeggen een raming van een gemiddelde winst van eenige gunstige en minder gunstige jaren dooreen, en dan is het zeker een bijzondere wijze van redeneeren, wanneer men beginnen wil met de gunstige jaren te écarteeren.

Wanneer de heer Vleming de bedoelde bijlage V van het Advies van den Raad neemt en hij vult daarin de getallen in, die hem thans evengoed als mij bekend zijn, dan zal hij inderdaad zien, dat de belastbare winst over 1924 de f 500 miljoen vrij aardig nadert, al houdt men — en dit moet natuurlijk — in zeer ruime mate rekening met het feit, dat de huidige prijzen van verschillende cultuur-producten als thee, rubber en koffie, door de vele vóórverkoop

¹⁾ Deze laatste cursiveering is van mij.

niet gemaakt zijn door de cultuurondernemingen, maar dat daarin een ruime marge voor den exporteur ligt.

En dan zal hij tevens zien, dat zeer zeker verschillende cultures over 1924 zeer loonende prijzen hebben gemaakt, maar ook, dat nog groote takken van bedrijf als bijv. de particuliere spoor- en tramwegen en het geheele scheepvaartbedrijf winsten — voorzoover daarvan sprake is — maken, die ver beneden de normale liggen.

En wanneer men van de belastbare winst over het jaar 1924 de door den Directeur van Financiën op f 50 miljoen geschatte verliezen over 1922 aftrekt, dan staat nog als een paal boven water, dat de in de begrooting 1925 geraamde opbrengst voor de vennootschapsbelasting met eenige millioenen zal worden overschreden. Maar er is meer.

Uit de vele vóórverkoop van de verschillende producten uit den oogst 1925 en uit de verdere vooruitzichten van de productenmarkt is met vrij groote zekerheid te zeggen, dat ook over 1925 de belastbare winst der vennootschappen de door den Ondernemersraad geschatte normale winst niet onbelangrijk zal overtreffen. Daarbij komt, dat van de winsten over dat jaar niet meer de op f 50 miljoen geraamde verliezen van 1922 behoeven te worden afgetrokken (de verliezen over 1923 waren zeer gering). En daaruit volgt weer even zeker, dat dus ook voor de begrooting 1926 de opbrengst der vennootschapsbelasting de noodig geachte f 51 miljoen zal overtreffen.

Hierbij is uiteraard nog geen rekening gehouden met de natuurlijke uitbreiding der bedrijven. Bijlage V toch van voornoemd advies aan den Ondernemersraad is gebaseerd op de productiecijfers van het jaar 1922.

En wanneer wij nu om den heer Vleming plezier te doen — maar ook daarom alleen — eens aannemen, dat er daarna een paar bepaald ongunstige jaren zouden komen, zóodat de winsten over 1926 en 1927 beneden de normale zouden blijven en daardoor de belastingopbrengst enkele millioenen beneden de een en vijftig zou blijven, dan nog is het zeker, dat over de begrotingen 1925, 1926, 1927 en 1928, dus over de begrotingen van de eerstvolgende vier jaren, de opbrengst der vennootschapsbelasting gemiddeld f 51 miljoen zal bedragen, en dat dus de raming van den Ondernemersraad voor de „normale” winst al bijzonder mooi uitkomt.

De heer Vleming heeft den hierboven aangegeven koninklijken weg niet bewandeld. Om aan te toonen, hoe slecht de Ondernemersraad is, hoe weinig betrouwbaar diens cijfers zijn, enz. neemt hij een critiek van de Indische Courant over op de winstberekening van een tweetal groepen in meergenoemde bijlage; hij haalt den heer de Cock Buning aan, die meent, dat het thans door den Ondernemersraad gegeven winstcijfer niet klopt met het cijfer der geraamde dividenden, hetwelk de heer Treub destijds in zijne bekende belasting-nota gaf, ten minste wanneer men met dezen aanneemt, dat gemiddeld 75 pCt. der winst tot uitkeering komt, maar hij ziet voorbij, dat die cijfers zich uitstekend verdragen, wanneer men daarvoor het aan de praktijk ontleende cijfer van de belastingherzieningscommissie van ± 60 pCt. stelt.

En als het sterkste argument haalt hij een, in een later schrijven van den Ondernemersraad aan den Minister overgenomen, vergissing van de Commissie-Bruins aan, welke loopt, niet over de winst, waarmee de fiscus alleen te maken heeft, doch over het in Indië werkzame kapitaal, maar hij vergeet, dat omtrent het begrip „in het bedrijf werkzame kapitaal” zulke groote verschillen van meening bestaan, dat een der bekwaamste economen van Java, de heer E. Helfferich het in de suikerindustrie op Java werkzame kapitaal op f 850 miljoen schat, terwijl de heer de Cock Buning, dat op f 325 miljoen stelt.

De heer Vleming haalt er ten slotte alles bij, wat hij links en rechts kon grijpen, maar hij weigert om

recht op het doel af te gaan, door een poging te doen om de voor ieder verkrijgbare berekening, door den Ondernemersraad in Bijlage V van zijn Advies gegeven, aan te tasten, of door die berekening aan de werkelijkheid te toetsen door de als normaal aangenomen winsten te vervangen door de werkelijke wiasten bijv. van de jaren 1923 en 1924.

Zonder op deze brochure verder in te gaan leek het mij noodzakelijk daarop te wijzen.

G. J. W. PUTMAN CRAMER.

DE GEWIJZIGDE TARIEFWET.

III (Slot).

Post No. 85 (manufacturen). De wijzigingen in dezen post aangebracht, betreffen eenerzijds een inkrimping en anderzijds een uitbreiding van daarin voorkomende vrijstellingen. De reden, dat oorspronkelijk voorgestelde vrijstellingen moesten worden opgeheven, was ook hier uitsluitend de omstandigheid dat deze betrekking hadden op ook thans belaste artikelen, welke hier te lande worden vervaardigd (overeenkomstig het aan artikel 43 ten grondslag liggende beginsel).

In de eerste plaats vielen hieronder de juteweefsels en jutezakken. Van verschillende zijden (o.a. de suiker- en aardappelmeelfabrikanten) is nog getracht de vrijstelling, vooral van jutezakken, te behouden, doch waar het verlies van het bestaande recht nadeel zou kunnen toebrengen aan den Nederlandschen fabrikant, terwijl andere belanghebbenden bij behoud van dit recht slechts een bestaanden toestand gehandhaafd zagen, is voor de bovengenoemde juteweefsels en jutezakken het thans bestaande recht van 5 pCt. der waarde gebleven.

Ook voor brandspuit- en beerputslangen werd de oorspronkelijk voorgestelde vrijstelling om dezelfde reden ingetrokken. Het invoerrecht hiervoor zal straks 8 pCt. der waarde bedragen, naar mijne meening ten onrechte, ook deze artikelen hadden slechts met het bestaande recht (5 pCt.) moeten worden belast.

Als nieuw opgenomen vrijstelling moge als eerste worden vermeld de reepen en strooken van gevlochten stroo of spaan, alsmede het z.g. tagalstroo. Deze artikelen zijn grondstof voor de stroo- en hooienindustrie, welke reeds jaren om een dergelijke vrijstelling heeft gevraagd, en thans derhalve aan hare verlangens voldaan ziet.

Voorwaardelijke vrijstellingen zijn opgenomen voor olielinnen, oliebus, oliebus en andere geprepareerde weefsels en stoffen bestemd als grondstof voor de fabrieken van motoren en electrotechnische apparaten, alsmede voor sterk flanel, dienende als hulpmiddel in katoensterkerijen. De bestemming van de hiervoor genoemde artikelen zal bij de visitatie uit bescheiden of bestelorders afdoende moeten worden aangetoond, wil men van deze vrijstellingen kunnen profiteren. Op overeenkomstige wijze is bepaald dat slechts een recht van 5 pCt. der waarde verschuldigd is voor wit katoenen band ingevoerd op rollen van minstens 100 meter, dat dient als grondstof voor het samenstellen van motoren en andere electrotechnische artikelen.

Ten slotte zij er nog op gewezen dat, ter tegemoetkoming aan de bezwaren uit visscherijkringen gerezzen tegen het belasten van niet-getaande, geknoopte stof voor het vervaardigen van vischnetten, ook voor dit artikel een vrijstelling in het leven is geroepen, zoodat thans geknoopte stof voor de vervaardiging van vischnetten, onafhankelijk of zij getaand of niet getaand is, vrij van invoerrecht zal worden toegelaten. Men vreesde n.l. dat door het oorspronkelijke voorstel, waarbij alleen de getaande stof vrijgesteld was, de invoer van niet-getaande nettenstof zou ophouden, hetgeen mede ten gevolge zou hebben dat het tanen van netten, dat aan velen in onze visschersplaatsen een stuk brood verschaft, niet meer loonend zou zijn.

Post No. 96 (oliën en vetten). Krachtens het oorspronkelijk ingediende ontwerp zouden in post No. 96

natuurboter en margarine, bak- en braadvet en andere eetbare vetten, mits ingevoerd in verpakten staat, aan een invoerrecht van 8 pCt. der waarde onderworpen worden. Waar deze artikelen in verband met de daaraan tegenwoordig gesteld wordende hygiënische eischen meer en meer in verpakten staat worden verzonden en zij in hoofdzaak door den minder kapitaalcrachtige worden gebruikt, was het in overeenstemming met een der beginselen van het wetsontwerp, nader een vrijstelling hiervoor in het leven te roepen. Bij de eerste nota van wijzigingen is daarom een zoodanige wijziging voorgesteld, waartegen in de Kamer geen bezwaar bleek te bestaan.

De wijziging aangebracht in onderdeel I van den post kan hier onbesproken blijven, daar zij slechts beoogt de bedoeling van dit onderdeel n.l. petroleum en benzine te belasten, doch smeeroliën en residu's vrij te stellen, beter tot haar recht te doen komen.

Post No. 97 (papier). Op de omstandigheid dat voor rotatiepapier het invoerrecht nader van 8 pCt. op 5 pCt. der waarde is teruggebracht, wees ik reeds hiervoor.

Volgens het oorspronkelijk wetsvoorstel waren boeken, onverschillig in welke taal zij waren geschreven, steeds van invoerrecht vrijgesteld. Daar het papier, noodig voor het vervaardigen dier boeken belast zou worden met een invoerrecht van 8 pCt. der waarde, bestond er op dit punt derhalve een averechtsche bescherming. Vooral van de zijde der Nederlandsche drukkers werd hiertegen met klem geprotesteerd bij verschillende adressen, waarin er op werd gewezen, dat mede ten gevolge van deze averechtsche bescherming, die ook onder de tegenwoordige tariefwet bestaat, de concurrentie met het buitenland onmogelijk is geworden, wat vooral is gebleken kort na het einde van den oorlog toen velen hun drukwerk uit Duitsland betrokken en verschillende uitgeverij hun uitgaven in dat land lieten drukken.

De Regeering is aan het geuite bezwaar tegemoet gekomen, zoodat straks boeken, brochures, prijscouranten e.d. alsmede dag- en weekbladen en muziek in de Nederlandsche taal of met Nederlandschen tekst aan een invoerrecht van 8 pCt. der waarde zullen worden onderworpen. Hierbij zij opgemerkt dat tevens uitdrukkelijk op den post is vermeld dat het Vlaamsch en Zuid-Afrikaansch voor de toepassing van het bovenstaande met buitenlandsche talen zullen worden gelijkgesteld; boeken enz. in een dezer talen geschreven, blijven dus, evenals die in vreemde talen geschreven, vrij.

Voor prespaan, pertinax en ander papier, alsmede voor decalcomanieën (transfers), werd een voorwaardelijke vrijstelling in de wet opgenomen.

Prespaan, pertinax en ander papier, dat bestemd is als grondstof voor het samenstellen van motoren en andere electrotechnische artikelen en decalcomanieën, die bestemd zijn voor fabrieken ter versiering of afwerking van daar vervaardigde goederen zullen n.l. vrij van rechten kunnen worden ingevoerd wanneer die bestemming bij de visitatie afdoende wordt aangetoond.

Het oorspronkelijke wetsontwerp bevatte op dezen post tevens vrijstellingen voor papier, al dan niet geprepareerd, met een gewicht van 1500 gram of meer per M². (b.v. dik bordpapier en vulcan-fibre) alsmede voor schoenneuzen, schoenkappen en schoenzoeltjes gebezigt voor het vervaardigen van schoenwerk. Deze vrijstellingen zijn vervallen om dezelfde reden als die, welke ik in het slot van mijn bespreking bij post No. 45 vermeld heb, deze artikelen zullen voortaan met een invoerrecht van 8 pCt. der waarde worden belast. Waar deze artikelen uitsluitend bedrijfshulpmiddel of grondstof voor de industrie zijn, ware een invoerrecht van 5 pCt. der waarde hier meer op zijn plaats geweest.

Post No. 101 (prikkeldraad en metaalgaas). Het invoerrecht op deze artikelen werd van 8 op 5 pCt.

der waarde teruggebracht, mede ter tegemoetkoming aan de bezwaren uit land- en tuinbouwkringen geuit.

De oorspronkelijk op den post voorgestelde uitdrukkelijke vrijstelling voor koper- en bronsgas moest worden geschrapt, nadat gebleken was dat deze artikelen hier te lande worden vervaardigd. Van dit gas zal derhalve een invoerrecht van 5 pCt. der waarde verschuldigd zijn.

Post No. 107 (schoen- en hoefbeslag). Tijdens de mondelinge behandeling der wet in de Kamer is het invoerrecht van de artikelen vallende onder onderdeel I van den post (hoefijzers en ander hoefbeslag) nader van 8 op 5 pCt. teruggebracht. De Minister is hiertoe overgegaan, nadat de heer Bierema een amendement had ingediend, om deze artikelen geheel vrij te laten, als zijnde hulpmiddel voor landbouw, handel en industrie, en dat na de wijziging door den Minister in den post aangebracht, werd ingetrokken. Ook hier liet het belang der Nederlandsche industrie niet toe verder te gaan.

Post No. 112 (sluitbeugels, deksels, stoppen, flesschensluitingen e.d.). Hierin werden nader ook de gewone flesschenkurken opgenomen, welke volgens het oorspronkelijk wetsvoorstel vrijgelaten werden. Zij zullen dus aan een invoerrecht van 8 pCt. der waarde onderworpen worden. Een uitdrukkelijke uitzondering is gemaakt voor de als vischwant gebezigde ronde kurkschijven, die vrij van invoerrecht zullen blijven.

De bij de indiening van het ontwerp op dezen post voorkomende vrijstellingen voor metalen pluggen, beugelflesschsluitingen en voor deksels en stoppen van aardewerk of porselein met een gewicht van 3 KG. of meer kwamen te vervallen, opdat deze artikelen krachtens art. 43 kunnen worden belast met het bestaande invoerrecht.

Post No. 116 (spijkers en draadnagels). Oorspronkelijk was dit de post sponzen, die aan een invoerrecht van 8 pCt. der waarde zouden worden onderworpen. In het Voorloopig Verslag alsmede o.a. door de Kamer van Koophandel te Rotterdam werden tegen het belasten van sponzen bezwaren aangevoerd, voornamelijk verband houdende met den export van hier te lande gezuiverd wordende sponzen, welke ten gevolge van het invoerrecht zou worden bemoeilijkt. De Regeering heeft daarom den post sponzen teruggenomen.

Het Kamerlid Hermans heeft er voor gezorgd dat de sponzen vervangen werden door de spijkers en draadnagels, die straks aan een invoerrecht van 5 pCt. der waarde onderworpen zullen worden. Het door hem ter zake ingediende amendement werd n.l. door de Kamer aangenomen. Het belasten van deze artikelen, die steeds vrij zijn geweest, is in strijd met den opzet van het nieuwe tarief. In de eerste plaats zijn zij niet als toonbankartikelen te beschouwen, op de tweede plaats zijn zij uitsluitend hulpmiddel bij de voortbrenging en ten slotte beteekent het belasten van spijkers en draadnagels het geven van een bescherming. Op deze gronden kan ik den nieuwen post derhalve niet met instemming begroeten, hij is in deze tariefwet niet op zijn plaats.

Post No. 124 (tegels). Ook deze nieuwe post is aan het initiatief van het Kamerlid Hermans te danken en ook hier kan ik geen bewondering hebben voor de door de Kamer genomen beslissing, waardoor straks o.m. tegels, steenen en platen en andere dergelijke voor constructieve doeleinden en voor bedekking gebezigde materialen van aardewerk, pottenbakkerswerk of porselein of wel vervaardigd uit grint of bazalt, kwarts, quenast, gebroken marmer of ander z.g. steenslag, dat door middel van cement of eenig ander bindmiddel innig is verbonden, aan een invoerrecht van 8 pCt. der waarde zullen worden onderworpen.

Opgemerkt wordt dat vuurvaste steenen en vormstukken met een dikte van meer dan 5 cM. en niet verglaasde of niet versierde steenen en platen uitdrukkelijk zijn vrijgesteld. De gewone metselsteen blijft

in ieder geval vrij, van de dakpan durf ik dit niet met zekerheid te zeggen.

Het belasten van de hierbedoelde artikelen zal o.m. ten goede komen aan de Maastrichtsche Aardewerkindustrie, de heer Hermans heeft hierop bij de toelichting van zijn amendement ook gewezen. Het zijn zonder uitzondering (de z.g. siertegels kunnen, als zijnde van geen belang, m.i. buiten beschouwing blijven) artikelen, die in het „toonbanktarief" niet thuis behooren, terwijl de strekking van het amendement zuiver protectionistisch kan worden genoemd. Bovendien munt de nieuwe post niet uit door duidelijkheid en ik vermoed, dat de Tariefcommissie menig geschil hierover zal te beslissen krijgen.

Post No. 126 (thee). Het invoerrecht op thee dat onlangs tot f 75 per 100 KG. is verhoogd, is thans onveranderd in het nieuwe tarief overgenomen. De oorspronkelijk voorgestelde extra heffing van 8 pCt. der waarde op „verpakte" thee werd bij nota van wijzigingen door den Minister teruggenomen in verband met de daartegen door den theehandel ingebrachte bezwaren.

Post No. 127 (thermometers). Onder dezen post vielen oorspronkelijk alle thermometers, behalve die, welke worden gebezigd voor het aanwijzen van de hogere en lagere temperaturen. Tot deze laatste behoorden echter juist de z.g. wijzethermometers, die hier te lande worden vervaardigd en die thans belast zijn. In overeenstemming met het beginsel van art. 43 werden daarom nader alleen de kwik- of vloeistofthermometers voor normale temperaturen met 8 pCt. der waarde belast, de wijzethermometers zullen krachtens artikel 43 aan het bestaande invoerrecht van 5 pCt. der waarde onderworpen blijven.

Post No. 130 (uurwerken). De Minister heeft hier een amendement-Ter Hall overgenomen, waardoor vrijdom van invoerrecht zal kunnen worden verleend voor uurwerken en onderdeelen daarvan, die gebezigd worden voor het vervaardigen van artikelen, welke bij invoer niet, of aan een lager invoerrecht zijn onderworpen dan van uurwerken is verschuldigd. Blijkens de mondelinge toelichting van den heer Ter Hall had deze speciaal het oog op volt- en ampèremeters met een gewicht van meer dan 1 KG., die volgens het nieuwe tarief vrij van invoerrecht zouden zijn. Het belasten van de daarvoor gebezigd wordende uurwerken zou dus een averechtsche bescherming doen ontstaan, welke zooveel mogelijk moest worden vermeden. De heer Ter Hall en waarschijnlijk ook de Minister, die het amendement overnam, hebben echter over het hoofd gezien dat volt- en ampèremeters thans belast zijn en dat zij derhalve zullen vallen onder de toepassing van art. 43, daar zij hier te lande worden vervaardigd. De bedoelde averechtsche bescherming had dus moeten worden verholpen door de uurwerken en onderdeelen daarvan, die gebezigd worden voor het vervaardigen van volt- en ampèremeters aan een invoerrecht van 5 pCt. der waarde te onderwerpen. Hierdoor was voorkomen dat de binnenlandsche industrie, welke die uurwerken vervaardigt, het daarop thans bestaande invoerrecht verloren ziet gaan hetgeen in strijd is met het bij art. 43 aangenomen beginsel.

Post No. 137 (vleesch). Aan dezen post werd toegevoegd een vrijstelling van invoerrecht voor vleeschmeel, een afvalproduct van de Zuid-Amerikaansche Vleeschextractfabrieken, dat hier te lande veel gebruikt wordt voor de bereiding van hoendervoer.

Post No. 139 (vruchten, groenten, granen en producten daarvan). De wijzigingen, die we bij dezen post ontmoeten, betreffen in de eerste plaats de geconserveerde vruchten en groenten alsmede de jams. De veranderingen, welke bij deze artikelen zijn aangebracht hebben een beschermende strekking, waarvan echter moet worden erkend, dat zij in het algemeen blijft beneden de thans bestaande bescherming op die artikelen, welke onder de tegenwoordige tariefwet aan een invoerrecht van f 25 per 100 KG. zijn

onderworpen. Omtrent de belastbaarheid van vruchten en groenten is thans het volgende bepaald: bij invoer (voor zoover niet bereid met suiker of alcohol) in een verpakking van 1200 gram of minder, bedraagt het invoerrecht 20 pCt. der waarde, bij invoer in een verpakking inhoudende meer dan 1200 gram, doch niet meer dan 5 KG. is het recht 12 pCt. der waarde (behalve wanneer het abrikozen betreft, dan is het recht 8 pCt. der waarde) en bij invoer in grooter verpakking zullen deze artikelen van invoerrecht zijn vrijgesteld, met uitzondering van die, welke behooren tot de soorten genoemd in onderdeel I Nos. 1 t/m 8 van den post (o.a. perziken en pruimen), van welke een recht van 8 pCt. der waarde zal zijn verschuldigd.

Voor de jams geldt thans deze regeling: bij invoer in een verpakking inhoudende 1200 gram of minder, bedraagt het recht f 27 per 100 KG. en bovendien 8 pCt. der waarde, in een verpakking van meer dan 1200 gram doch minder dan 5 KG. is verschuldigd 12 pCt. der waarde en bovendien een specifiek recht afhankelijk van het suikergehalte (volgens het gewone sprongenstelsel), in grootere verpakking behoeft alleen het specifieke recht naar het suikergehalte (volgens het gewone sprongenstelsel) te worden voldaan, behalve weer voor de jams, gemaakt van de vruchten, genoemd in onderdeel I Nos. 1 t/m 8 van den post, waarvan bovendien 8 pCt. der waarde verschuldigd is.

Op de tweede plaats zag de heer Boon een amendement overgenomen, waardoor o.a. amandelen en als amandelsurrogaten gebezigde noten, pitten en zaden straks niet met 8 pCt. doch slechts met 5 pCt. der waarde zullen worden belast. Het motief hiervoor was dat deze artikelen veel gebruikt worden in de chocolade-industrie, welke een moeilijken tijd schijnt door te maken en derhalve voor een tegemoetkoming in aanmerking kwam.

Op de derde plaats werd aan het verlangen van mevrouw Bakker—Nort voldaan om van verpakte havermout slechts een invoerrecht te heffen van 5 pCt. der waarde. Ook hier zou volgens het oorspronkelijk ontwerp 8 pCt. verschuldigd zijn.

Ten slotte zij nog gewezen op een nader in den post opgenomen bijzondere bepaling, volgens welke bij algemeen maatregel van bestuur vrijdom van invoerrecht zal kunnen worden verleend voor tot den post behoorende artikelen, die worden gebezigd voor de vervaardiging van producten, die bij invoer niet of aan een lager invoerrecht zijn onderworpen dan volgens den post voor de, voor de vervaardiging gebezigde, artikelen verschuldigd is. Van deze bepaling zullen o.a. kunnen profiteren de fabrikanten van aetherische oliën en de azijnfabrikanten, die vrijdom van invoerrecht zullen kunnen genieten voor resp. specerijen en rozijnen, welke zij voor de vervaardiging van hunne producten uit het buitenland betrekken.

Post zeemleder (oud No. 146). Ook deze post is door de Regering teruggenomen, zoodat het thans onbelaste zeemleder vrij blijft. Zoowel handel als industrie hebben zich tegen het belasten van zeemleder verzet, de eerste vreesde exportbelemmering, de laatste wenschte het z.g. crust-oil-leather van invoerrecht vrijgesteld te zien, hetgeen echter op technische gronden niet mogelijk was.

Hiermede ben ik aan het einde gekomen van het overzicht, waarin de voornaamste wijzigingen, die de nieuwe tariefwet, sedert de indiening heeft ondergaan, zijn aangegeven.

Geheel volledig ben ik dus niet geweest, de veranderingen, welke niet vermeld zijn, waren echter m.i. niet van voldoende belang om in dit artikel, dat reeds zooveel plaatsruimte vergde, te worden opgenomen.

Hier en daar had ik reeds gelegenheid er op te wijzen, dat naar mijne meening niet alle veranderingen als verbeteringen kunnen worden beschouwd. Wanneer de Eerste Kamer echter ook haar sanctie aan de nieuwe wet zal hechten is het woord aan de prac-

tijk, die ongetwijfeld ook hier mettertijd haar oordeel zal laten hooren. Dan zal men met meer recht en beter dan nu een algemeen oordeel over de wijzigingen kunnen uitspreken.

W. J. VERMEER.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

FINANCIEELE PROBLEMEN IN DE FRANSCHÉ KAMERS.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons:

De Fransche Kamers wijden op het oogenblik bijna al hun tijd aan het onderzoek van den financieelen toestand. De Commissie voor de Financiën uit de Kamer van afgevaardigden houdt bijna den geheelen dag zitting en de beraadslagingen gaan er bijna uitsluitend over de begrooting.

De Commissie voor de Financiën zal ongetwijfeld een zeker aantal wijzigingen in de door de Regeering ingediende begrooting voorstellen. Vermeld worde in het bijzonder, dat de omzet-belasting op den uitvoer zal worden afgeschaft, evenzeer als voor die ondernemingen, wier omzet beneden 200.000 franc blijft, welke grens in enkele gevallen nog wat kan worden verruimd.

Deze initiatief-voorstellen, waartoe wellicht een weinig overhaast is besloten, zijn wel voor bestrijding vatbaar. Te vreezen staat in het bijzonder, dat de afschaffing van de omzetbelasting in het binnenland geenerlei verlaging van de kosten van het levensonderhoud zal medebrengen en dat de haar vervangende belastingen slechts een nieuwe oorzaak van prijsstijging zullen zijn.

Intusschen dient hier onmiddellijk aan te worden toegevoegd, dat de Commissie voor de Financiën de afschaffing van geen enkele belasting heeft voorgesteld, zonder compenseerende heffingen in het leven te roepen. Zij stelt in het bijzonder wijziging van de algemeene inkomstenbelasting voor, die deze meer zal doen opbrengen, alsmede een wijziging in de belasting op de landbouwinsten, die deze een weinig productiever zal maken.

Zelfs indien de begrooting aldus met eenige nieuwe lasten en minder inkomsten de Commissie voor de Financiën verlaat, zal zij evenzeer in evenwicht bij de Kamer terugkomen, die, na hoofdstuk voor hoofdstuk de uitgaven te hebben goedgekeurd, zich over de ontvangsten zal moeten uitspreken.

* * *

De Morganleening, in de Vereenigde Staten gesloten, is reeds door beide Kamers goedgekeurd. Het is een soort van consolidatieleening in dien zin, dat zij, aangegaan voor een periode van vijf en twintig jaar, in de plaats treedt van de tot dusverre aan de Banque de France tegen onderpand van een deel van haar goudvoorraad geopende credieten. Deze nieuwe leening wordt, behalve op langen termijn, voor rekening van den Staat aangegaan, zonder eenige speciale garantie. Maar met de Amerikaansche geldschietters schijnt aan den eenen kant te zijn overeengekomen, dat zij zal worden aangewend ter aflossing van een deel der schuld aan de Banque de France en anderzijds, dat de beschikbare middelen zullen dienen tot steun van den Franschen wisselkoers.

Deze dubbele bepaling leidt tot tamelijk paradoxale resultaten, want eenerzijds wordt erop gerekend, dat de Staat zijn schuld bij de Bank met de opbrengst dezer leening ten deele aflost, waarbij hem — terloops gezegd — de 100 miljoen dollar slechts voor pari-waarde, d.w.z. 518 miljoen francs, in rekening worden gebracht, doch anderzijds behoudt hij zich het recht voor, op denzelfden omrekeningsvoet voor zijn eigen buitenlandsche betalingsbehoeften te beschikken over een deel dezer fondsen en laat hij voor het overige de Bank de zorg over, zoo goed mogelijk op de wisselmarkt te opereeren met het crediet, dat hij haar in zeker opzicht heeft overgedragen en dat in Amerika beschikbaar blijft.

Dit zijn althans de bepalingen, vervat in de ontwerp-overeenkomst met de Bank, door het Ministerie van Financiën ingediend en in de dagbladen gepubliceerd.

Dit plan heeft niet nagelaten ernstige bezwaren te doen rijzen. Tal van critici hebben gemeend, dat het beter zou zijn geweest, de 2 milliard papieren francs bij de Banque de France af te lossen, die haar verschuldigd zijn krachtens een vroeger gesloten overeenkomst en den Staat het bedrag der goudleening te laten; aldus zou deze laatste zich de beschikking over een conversiefonds hebben voorbehouden, dat zich duidelijker zou hebben gevoegd bij den toch reeds indrukwekkenden goudvoorraad van de Bank, hetgeen bovendien den Staat niet verhoinderd zou hebben, aan de Bank het beheer van dit nieuwe conversiefonds op te dragen.

Evenwel is nog geenerlei definitieve regeling getroffen. Twee feiten staan intusschen vast: de Morganleening is tot stand gekomen en de Banque de France zal het haar dit jaar verschuldigde ontvangen. Deze twee resultaten zijn op zichzelf uitstekend. Men kan dus zonder ongeduld wachten op het bekend worden van de wijze, waarop de aanwending der leening en de aflossing der bankschuld zal plaats vinden.

* * *

Voorts is de geldpolitiek in den loop der discussie ter sprake gekomen en is het denkbeeld van stabilisatie van den franc volgens de methode van den „gold exchange” standaard, sedert lang door schrijver dezes aanbevolen, in parlementaire kringen gunstig ontvangen en evenzeer in een deel van de bankwereld.

Evenwel blijft men zich van zekere zijde verzetten, zij het dat men langzamerhand terugtrekt. Men durft zich niet meer te verklaren voor het utopistische denkbeeld, doch verwerpt dat van een openlijke en erkende stabilisatie als inopportuun. Dit zou, zegt men, een devaluatie, derhalve een in gebreke blijven van den Staat t.o. van de houders van staatsfondsen zijn. Dit argument maakt nog indruk op een deel van het publiek en op de dilettantische economisten. Zij, die het met den grootsten ijver ontwikkelen, schijnen er echter innerlijk niet zeer van overtuigd te zijn, aangezien zij zeer goed weten, dat een aanzienlijke en snelle waardevermeerdering door de geheele industrie en zelfs door den landbouw zou worden afgewezen.

Het voorgaande is echter een goedkoop argument voor hen, die een snelle aflossing van de schuld bij de Banque de France wenschen, want zij trachten den indruk te wekken, dat de „deflatie” automatisch terugkeer van den franc tot de oude pariteit ten gevolge zou hebben.

Doch al betwist niemand de noodzaak, de schuld bij de bank af te lossen, het meerendeel der zakenlieden geeft er zich rekening van, dat het gewenscht is, het tempo daarvan te regelen, rekening houdend met een groot aantal punten, die in 1920 niet alle werden overwogen, toen de Staat zich verplichtte, twee milliard per jaar terug te betalen (dit zou een algeheele aflossing in twaalf jaar beteekend hebben).

Wat den wisselkoers aangaat, weten de lieden van het vak zeer goed, dat deze zich niet automatisch richt naar het bedrag der fiduciaire circulatie en dat het eenige zekere middel, een langzaam en ononderbroken herstel te verzekeren, is, eerst te stabiliseeren door voor de buitenlandse betalingen de inwisselbaarheid van het papier in goud te herstellen en vervolgens in steeds meerdere mate, doch zeer geleidelijk, den stabilisatievoet te verhoogen.

Het vraagstuk der intergeallieerde schulden heeft eveneens de aandacht der Fransche openbare meening weder op zich gevestigd door berichten over te Washington door den Franschen ambassadeur aangeknoopte besprekingen. Deze berichten zijn overigens zeer verward. Ik stel mij voor op dit ernstige vraag-

stuk terug te komen, wanneer het scherper omlind gesteld kan worden.

Op het oogenblik zou de Fransche buitenlandsche schuld, de opgelopen interest bij het kapitaal voegende, 7 milliard dollars beloopt, waarvan ongeveer 3 milliard verschuldigd zouden zijn aan Groot-Brittannië en 4 aan de Vereenigde Staten. Daarentegen zou het een vordering van ongeveer 3½ milliard dollar op zijn oude bondgenooten hebben, over de invordering van welk bedrag het echter nooit gesproken heeft. Men begrijpt, dat zonder ook maar een oogenblik te denken aan de principieele verloochening van de schuld, die evenwel geen handelskarakter heeft, Frankrijk, meer beproefd dan de andere geallieerden, zoowel wat verliezen aan menschen als aan goederen aangaat, eenige moeite zou hebben, verplichtingen na te komen, die zijn begroting nog met verscheiden milliardden zou bezwaren.

In ieder geval meent men hier, dat men er Frankrijk niet aan zal mogen houden een *vaste*, zij het verlaagde, in *dollars* en *ponden* luidende schuld op zich te nemen. Het overdrachtsvraagstuk bestaat voorts evenzeer voor Frankrijk als voor Duitschland, en het reket erop, niet slechter door zijn bondgenooten te zullen worden behandeld, als met een voormalige vijandelijke mogendheid is geschied.

BERTRAND NOGARO.

AANTEKENINGEN.

Prijsvraag voor een nieuwe loontheorie. — Messrs. Hart Schaffner & Marx hebben voor een oorspronkelijke verhandeling over de loontheorie een prijs van \$5000 uitgelooft, toe te wijzen door een jury, bestaande uit de hoogleeraren J. Laurence Laughlin, voorzitter, John Bates Clark, Edwin F. Gay en Wesley C. Mitchell en de Hon. Theodore E. Burton.

De jury laat inzenders geheel vrij, den omvang van het terrein, door hun studies bestreken, te bepalen, alsmede inzake methode en karakter dezer laatste. Slechts stelt zij den eisch, dat zij werkelijk bijdragen tot het begrip van het vraagstuk. De nadruk mag worden gelegd op de analyse van de economische beginselen, ten grondslag liggende aan de loonsbepaling, op de omstandigheden, die hoogste en laagste grenzen stellen aan den prijs, voor belangrijke soorten arbeid betaald, op quantitative studiën over de factoren van het probleem of op eenig ander aspect der vraagstukken, waarvan de schr. kan aantoonen, dat zij van beteekenis zijn en waarop hij nieuw licht kan werpen.

De prijs zal slechts worden toegekend voor een hoogst verdienstelijk werk. Deelneming staat voor een ieder open, doch de manuscripten moeten in het Engelsch luiden.

De schenkers zullen het auteursrecht verkrijgen en voor publicatie van het boek zorgen.

Manuscripten moeten onder schuilnaam worden ingezonden, terwijl in een, dezen schuilnaam dragende, gezegelde enveloppe de ware naam en het adres, benevens graad, onderscheidingen en positie van den inzender moeten worden vermeld.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen en manuscripten moeten voor of op 1 October 1926 worden gezonden aan den voorzitter, University of Chicago, Chicago, Illinois, U. S. A.

Indexcijfers van groothandelsprijszen. — Enkele wijzigingen in de groothandelsprijszen brachten in het indexcijfer gedurende November een geringe daling teweeg, waardoor het totaalcijfer van 4833, vergeleken met einde October, een achteruitgang vertoont van 14 punten. Alhoewel in de afgelopen maand geen buitengewone veranderingen hebben plaats gevonden, geven zoowel de eerste groep der voedingsmiddelen als de weefstoffen, na de belangrijke toeneming der voorafgaande maand, een aanzien-

lijke daling te zien. Toch blijft het totaal indexcijfer nog verre boven den stand van twee maanden geleden, daar dit gedurende October met 118 punten is gestegen.

Hieronder volgt de gebruikelijke — aan „The Economist” ontleende — tabel:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1921	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0
„ Dec. 1922	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8
„ Nov. 1923	831	797½	1393½	770	749	4541	206,4
„ Dec. „	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Jan. 1924	909½	845½	1349	789	769	4662	211,9
„ Febr. „	899	859	1308	819	783	4668	212,2
„ Mrt. „	897½	843½	1313½	805	780½	4640	210,9
„ Apr. „	904	802½	1364	788	778½	4637	210,8
„ Mei „	912	730½	1357½	753	774	4527	205,8
„ Juni „	914	736½	1347	764	769½	4531	205,9
„ Juli „	951½	732	1423½	777	773	4657	211,7
„ Aug. „	941	744½	1385½	781	774	4626	210,3
„ Sept. „	1003	777½	1395½	762½	790½	4729	214,9
„ Oct. „	1027½	786½	1442½	782½	808	4847	220,3
„ Nov. „	1009	801½	1424	797	801½	4833	219,7

Buitenlandsche tarwe is een weinig hooger, doch de binnenlandsche lager, daar de Engelsche oogst in het algemeen beter uitviel dan werd verwacht. Hoewel de overige granen ook in prijs daalden, had er een geringe stijging plaats in de vleeschprijzen. De toeneming in de tweede groep der voedingsmiddelen komt geheel voor rekening van koffie, waarvan de prijs 15 punten, tegen 17 punten in October, steeg. De schattingen van de wereldproductie voor 1924/25 vertoonen een merkwaardigen achteruitgang, vergeleken met verleden jaar en blijven verre bij het te verwachten verbruik ten achter. In de weefstoffengroep zijn de katoenprijzen zoo goed als niet veranderd, doch Britsche wol is gestegen. Deze verandering in opwaartsche richting werd teniet gedaan door een daling in vlas, terwijl ook zijde, hennep en jute in prijs verminderden. In de delfstoffen was een rijzing van 13 punten van lood de eenigste wijziging van betekenis. Een daling in de houtprijzen is aansprakelijk voor den achteruitgang, welken de diversen vertoonen.

De volgende tabel geeft de wijzigingen voor de verschillende artikelen aan in vergelijking met eind October, waarbij de gemiddelde prijs gedurende 1901—05 gelijk 50 is gesteld.

	Indexcijfer	of +		Indexcijfer	of +		Indexcijfer	of +
Tarwe (btl.)	116	+ 5½	Katoen(Am.)	123	- 2	Koper	53½	+ 5
„ (Eng.)	96	- 4	„ (Egypt.)	179½	+ 1	Delfstoff.	797	+14½
Meel	99	- 1	Garen	145½	- 3	Hout	101½	- 2
Gerst	121	- 11½	Laken	138	-	(Baltisch)	80	- 9
Haver	78½	- 5½	Wol (Eng.)	190	+ 5	Hout	61	+ 5
Aardapp.	119	-	„ (Austr.)	159	-	(Amerik.)	108	+ 5
Rijst	131	- 3½	Zijde	104	- 3	Leder	81½	+ 5
Rundvl.	75	+ 2	Vlas	176	- 5½	Petroleum	94½	+ 5
Schapenvl.	95½	+ 1½	Hennep	77	- 2	Oliën	96	+ 5
Varkensvl.	78	- 2	Jute	131½	- 9	Talk	81½	+ 5
Gran. en vl.	1009	-18½	Weefstoffen	142½	-18½	Oliezaden	90	+ 3
Thee	166½	+ 2	Ruw-Ijzer	88	+ 2	Indigo	85½	- 6½
Koffie	155	+15	Stalen rails	75	-	Soda	18	-
Rietsuiker	123	-	Ijz. staven	92½	-	Rubber	801½	- 6½
Bietsuiker	130	- 2½	Kolen (st.)	132	-	Diversen	4833	- 14
Boter	110½	+ 5	(huisbr.)	88	-	Totaal		
Tabak	116½	-	Lood	167	+13			
And. voed. en genotm.	801½	+15	Tin	101	- 1			

Deze schommelingen doen de procentueele stijging sinds Juli 1914 van 89 tot 83,4 afnemen. De recente veranderingen in dit cijfer en in die voor de vijf groepen blijken uit de volgende tabel, waarin het cijfer voor Juli 1914 gelijk 100 is gesteld.

De laagste procentueele stijging, die dit jaar voorkwam, is die van 76,5 einde Mei. Voor einde November 1923 luiden de cijfers als volgt: granen en

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	236
December 1921....	159	180	180	164	168	170
December 1922....	149	200	193	152	146	166,2
November 1923....	144	226	226	166	135	177,0
December „	148	231	225	167	136	178,6
Januari 1924....	157	241	219	170	139	181,8
Februari „	155	244	212	176	142	182,0
Maart „	155	240	213	173	141	181,0
April „	156	228	221	170	141	180,8
Mei „	157	208	220	162	140	176,5
Juni „	158	210	219	164	139	176,6
Juli „	164	208	231	167	140	181,6
Augustus „	162	211	225	168	140	180,4
September „	173	221	226	164	143	184,4
October „	177	224	234	169	146	189,0
November „	174	228	231	172	145	188,4

vleesch 144; andere voedingsmiddelen 226; weefstoffen 226; delfstoffen 166; diversen 135 en totaal 177,0.

Hieronder drukken wij nog af een overzicht der indexcijfers in eenige der voornaamste landen:

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederland 3)	Japan
Novemb. 1913	100	100	100	100	100	100	100	100
Novemb. 1918	206	358	438	...	367	392	214	214
Hoogste 1920	272 (Mei)	591 (Apr.)	679 (Apr.)	...	325 (Jan.)	366 (Juni)	297 (Juli)	322 (Art.)
Decemb. 1921	147	326	594	...	176	172	165	209
Decemb. 1922	156	362	580	...	175	163	155	183
Novemb. 1923	152	443	571	165	183	160	153	210
December „	151	458	577	140	183	160	154	211
Januari 1924	151	495	571	137	183	161	156	211
Februari „	152	544	573	141	180	162	158	208
Maart „	150	499	579	145	181	162	155	206
April „	148	450	579	146	180	161	154	207
Mei „	147	458	571	138	178	160	153	205
Juni „	145	465	566	130	173	158	151	200
Juli „	147	481	567	131	171	157	151	195
Augustus „	150	477	572	132	170	160	151	200
September „	149	486	580	138	160	163	158	...
October „	...	496	602	138	161	...
November „	141	161	...

1) Bureau of Labour. 2) Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.

3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.

4) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 5) Midden 1914.

Wat het cijfer voor Nederland betreft merkt het C. B. v. S. op, dat gedurende October met 10 of meer punten stegen de artikelen eieren (41), aardappelen (38), rogge (21), boter en hars (elk met 19), lijnolie (16), hooi en koffie (elk met 14), mais (13) en peper (11); met 10 of meer punten daalden de artikelen schapenvleesch (17), suiker (13), tarwe (12) en katoen (10).

In November stegen met 10 of meer punten de artikelen eieren (37), vlas (30), thee (22), aardappelen en hout (elk met 13) en kalbsvleesch (10); met 10 of meer punten daalden de artikelen alcohol (16), boter (15) en katoen en macaroni (elk met 11).

Terwijl in October het cijfer der levensmiddelen

Datum	Algemeen indexcijfer van „the Economist”	Gem. ponden-koers over de afg. maand	Herleid algemeen indexcijfer
Januari 1914.....	119,2	12,11¼	119,6
December 1918.....	277,0	11,19	256,6
December 1921.....	198,0	11,42	187,2
December 1922.....	193,8	11,55½	185,3
November 1923.....	206,4	11,53	197,0
December „	208,2	11,47	197,7
Januari 1924.....	211,9	11,39	199,8
Februari „	212,2	11,51	202,2
Maart „	210,9	11,58½	202,3
April „	210,8	11,69	204,0
Mei „	205,8	11,67	198,8
Juni „	205,9	11,55	196,9
Juli „	211,7	11,52	201,9
Augustus „	210,3	11,59	201,8
September „	214,9	11,61	206,5
October „	220,3	11,50	209,7
November „	219,7	11,50	209,2

met 5 punten opliep van 161 op 166 tegen het algemeene met 3 (158—161), bleven beide cijfers gedurende November constant.

Het Engelsch-Duitsche Handelsverdrag. — Wegens de groote beteekenis van dit verdrag, uiteengezet op p. 1088 in het vorig nummer, laten wij hieronder den volledigen tekst volgen:

Art. 1. Tusschen de gebieden der twee verdragsluitende partijen zal wederkeerig vrijheid van handel en scheepvaart bestaan.

De onderdanen of burgers van elk der twee verdragsluitende partijen zullen het recht hebben, vrijelijk met hun schepen en ladingen te komen in al die plaatsen en havens van de gebieden van de andere partij, waar onderdanen of burgers van laatstgenoemde partij mogen of zullen mogen komen en zij zullen dezelfde rechten, voorrechten, vrijheden, gunsten, immuniteiten en uitzonderingen op het gebied van handel en scheepvaart genieten als door onderdanen of burgers van die verdragsluitende partij worden of zullen worden genoten.

Art. 2. De onderdanen of burgers van elk der twee verdragsluitende partijen, die zich bevinden op de gebieden van de andere, zullen, ten aanzien van hun persoon, hun eigendom, rechten en belangen en ten aanzien van hun handel, nijverheid, zaken, beroep, betrekking of eenige andere aangelegenheid, in elk opzicht dezelfde behandeling en wettelijke bescherming genieten als de onderdanen of burgers van die partij of van het meestbegunstigde vreemde land, voor zooveel betreft rijks- en plaatselijke belastingen, invoerrechten, heffingen, retributies, welke in den grond van de zaak belastingen zijn, en andere dergelijke lasten.

Art. 3. De twee verdragsluitende partijen komen overeen, dat in alle zaken betreffende handel, scheepvaart en nijverheid, ieder voorrecht, iedere gunst of immuniteit, welke elk der twee verdragsluitende partijen op dit oogenblik heeft verleend of naderhand zal verleenen, aan de schepen en onderdanen of burgers van eenig ander vreemd land, tegelijkertijd en onvoorwaardelijk, zonder dat erom gevraagd moet worden en zonder tegenpraestatie, zal worden uitgestrekt over de schepen en onderdanen of burgers van de andere partij, aangezien het hun bedoeling is, dat de handel, scheepvaart en nijverheid van elk der twee verdragsluitende partijen in ieder opzicht de positie van de meestbegunstigde natie zullen innemen.

Art. 4. De bepalingen van dit verdrag betreffende de toekenning van de behandeling op den voet van meestbegunstiging strekken zich niet uit tot:

1. Gunsten, verleend door een der twee verdragsluitende partijen aan een aangrenzenden staat, ten einde het verkeer te vergemakkelijken aan bepaalde grensdistricten, welke zich als regel niet verder zullen uitstrekken dan 15 Kilometer aan weerszijden van de grens, en aan de ingezetenen van zoodanige districten.

2. Gunsten, verleend door een der twee verdragsluitende partijen aan een derden staat krachtens een tolunie, die reeds is of naderhand zal worden gesloten.

3. Gunsten, die een der twee verdragsluitende partijen heeft verleend of naderhand zal verleenen aan een derden staat, bij verdragen betreffende de vermindering van dubbele belasting en de wederzijdsche bescherming van de belastingopbrengst.

4. Gunsten, die Duitschland direct of indirect heeft verleend of naderhand zal verleenen krachtens tractaten, waarbij Z.M. de Koning van Groot-Brittannië partij is, die een einde maken aan den wereldoorlog, tenzij deze gunsten zijn uitgestrekt tot een staat, die geen recht heeft er op grond van dergelijke verdragen, hetzij direct of indirect, aanspraak op te maken.

Art. 5. De onderdanen of burgers van elk der twee verdragsluitende partijen, die zich op de gebieden van de andere partij bevinden, zullen geheel vrij zijn, alle soorten eigendom te verwerven en te bezitten, zoowel roerend als onroerend, die de wetten van de andere verdragsluitende partij aan de onderdanen of burgers van eenig ander vreemd land toestaan of zullen toestaan te verwerven en te bezitten. Zij mogen over deze goederen beschikken door verkoop, ruil, schenking, huwelijk, testament of op eenigerlei andere wijze, of ze verkrijgen door erfenis, op dezelfde voorwaarden als die, welke zijn of zullen worden vastgesteld ten aanzien der onderdanen of burgers van de andere verdragsluitende partij.

De onderdanen of burgers van elk der twee verdragsluitende partijen zullen eveneens vrijelijk de opbrengst van den verkoop van hun eigendom en hun goederen in het algemeen mogen uitvoeren, overeenkomstig de wetten

van de andere verdragsluitende partij, zonder, als vreemdelingen, te zijn onderworpen aan andere of hoogere rechten dan die, waaraan onderdanen of burgers van laatstgenoemde partij in dergelijke omstandigheden onderworpen zouden zijn.

Art. 6. De onderdanen of burgers van elk der twee verdragsluitende partijen zullen gerechtigd zijn, de gebieden van de andere te betreden en aldaar te verblijven, zoolang zij voldoen aan en in acht nemen de voorwaarden en voorschriften, die op het binnenkomen en het verblijf van alle vreemdelingen toepasselijk zijn en zij zullen dezelfde rechten als de onderdanen of burgers van het meestbegunstigde vreemde land genieten ten aanzien van de uitoefening van hun bedrijven, beroepen of nijverheidsondernemingen.

Art. 7. De onderdanen of burgers van elk der twee verdragsluitende partijen zullen op de gebieden van de andere partij zijn vrijgesteld van iederen militairen dienstplicht, welken ook, hetzij bij leger, vloot, luchtleger, nationale garde of militia. Zij zullen op dezelfde wijze zijn vrijgesteld, zoowel van alle gerechtelijke, administratieve en gemeentelijke functies, welke ook, uitgezonderd die, welke door de wetten inzake de jury's zijn opgelegd, als van alle belastingen, in geld of in natura, welke worden opgelegd als een equivalent voor persoonlijken dienst, en ten slotte van iedere militaire heffing of requisitie. Uitgezonderd zijn evenwel de heffingen, verband houdend met het bezit van grond, krachtens eenigerlei titel, zoowel als verplichte in-kwartiering en andere speciale militaire heffingen of requisities, waaraan alle onderdanen of burgers van de andere verdragsluitende partij onderworpen kunnen zijn, als eigenaars of houders van gebouwen of land.

In zooverre als elk der twee verdragsluitende partijen eenigerlei militaire heffingen of requisities mag opleggen aan de onderdanen of burgers van de andere partij, zal zij daarvoor dezelfde vergoeding geven als aan haar eigen onderdanen of burgers wordt toegekend.

In evengenoemd opzicht zal den onderdanen of burgers van een der twee verdragsluitende partijen op de gebieden van de andere partij geen minder gunstige behandeling ten deel vallen, dan die, welke is of zal worden verleend aan onderdanen of burgers van het meestbegunstigde vreemde land.

Art. 8. Artikelen, voortgebracht of vervaardigd op de gebieden van een der twee verdragsluitende partijen, ingevoerd in de gebieden van de andere, zullen, van welke plaats ze ook komen, niet aan andere of hoogere rechten of heffingen worden onderworpen dan die, welke betaald worden voor gelijksoortige artikelen, voortgebracht of vervaardigd in eenig ander vreemd land.

Met inachtneming van de bepalingen van art. 10 zal geen verbod of beperking worden gehandhaafd ten aanzien van of gelegd worden op den invoer van eenig artikel, voortgebracht of vervaardigd in de gebieden van elk der twee verdragsluitende partijen, in de gebieden van de andere, van welke plaats het ook komt, dat zich niet gelijkelijk zal uitstrekken over den invoer van gelijksoortige artikelen, voortgebracht of vervaardigd in eenig ander vreemd land.

Art. 9. Artikelen, voortgebracht of vervaardigd in de gebieden van elk der twee verdragsluitende partijen, uitgevoerd naar de gebieden van de andere, zullen niet aan andere of hoogere rechten of heffingen worden onderworpen dan die, betaald op soortgelijke artikelen, indien uitgevoerd naar eenig vreemd land. Met inachtneming van de bepalingen van art. 10 zal geen verbod of beperking worden gelegd op den uitvoer van eenig artikel uit de gebieden van elk der twee verdragsluitende partijen naar die van de andere, dat niet gelijkelijk zal worden uitgestrekt over den uitvoer van gelijksoortige artikelen naar eenig ander vreemd land.

Art. 10. Handel en verkeer tusschen de gebieden van de twee verdragsluitende partijen, zullen, voor zoover mogelijk, niet worden belemmerd door eenigerlei in- of uitvoerverboden of beperkingen.

De twee verdragsluitende partijen komen overeen, hun recht, om verboden of beperkingen op in- of uitvoer te leggen, zooveel mogelijk te beperken tot de volgende gevallen, met dien verstande dat dergelijke verboden of beperkingen tezelfder tijd en op dezelfde wijze worden uitgestrekt over andere vreemde landen, waar dergelijke toestanden heerschen:

- a. Openbare veiligheid.
- b. Sanitaire redenen of ter bescherming van dieren en planten tegen ziekten en epidemieën.
- c. Ten opzichte van wapens, munitie en oorlogsmateriaal, en, in bijzondere omstandigheden, ook ten opzichte van andere oorlogsbenodigdheden.
- d. Ten einde den invoer van artikelen te verbieden, waar

een zoodanig verbod wordt uitgevaardigd krachtens de octrooiwetten der betrekkelijke partijen.

c. Ten einde over vreemde goederen verboden en beperkingen uit te strekken, die zijn of naderhand zullen worden opgelegd door binnenlandsche wetgeving inzake de productie, den verkoop, de consumptie of de verzending binnen de gebieden van de betrokken partij van goederen van dezelfde soort, binnen deze gebieden vervaardigd, in het bijzonder met inbegrip van goederen, die voorwerp van een staatsmonopolie of van een dergelijke regeling zijn.

Niets in dit artikel zal aan elk der twee verdragsluitende partijen het recht ontnemen om, ter uitwerking van een algemeene wettelijke regeling, redelijke voorschriften uit te vaardigen ten aanzien van de wijze, den vorm of de plaats van invoer, of het merken van ingevoerde goederen, of om de tenuitvoerlegging van dergelijke voorschriften door te zetten, door den invoer van goederen, die daaraan niet voldoen, te verbieden.

Art. 11. De twee verdragsluitende partijen komen overeen, dat geen verboden of beperkingen op het gebied van den doorvoer door de gebieden van elk der twee verdragsluitende partijen van of naar de gebieden van de andere zullen worden opgelegd, overeenkomstig art. 17 van dit verdrag, die niet tezelfder tijd en op dezelfde wijze worden uitgestrekt over andere landen, waar dergelijke toestanden heerschen.

Art. 12. In zoo verre als, gezien de bepalingen der twee voorgaande artikelen, verboden en beperkingen mogen worden opgelegd, nemen de twee verdragsluitende partijen op zich, om ten aanzien van in- en uitvoervergunningen alles te doen, wat in hun macht is, om te verzekeren:

a. Dat de voorwaarden, die vervuld en de formaliteiten, die in acht genomen moeten worden, om zulke vergunningen te verkrijgen, onmiddellijk in den meest duidelijken en bepaalden vorm ter kennis van het publiek worden gebracht.

b. Dat de wijze van afgifte van de vergunningscertificaten zoo eenvoudig en onveranderlijk mogelijk zij.

c. Dat het onderzoek der aanvragen en de afgifte van vergunningen aan de aanvragers met het minst mogelijke oponthoud plaats hebben.

d. Dat het systeem van het verlenen van vergunningen zoodanig is, dat het den handel in vergunningen verhuurdert. Te dien einde moeten vergunningen, als ze aan personen individueel verleend worden, den naam van den houder vermelden en moet het niet mogelijk zijn, dat ze door eenig ander persoon worden gebruikt.

e. Dat, ingeval van vaststellen van contingenten, de formaliteiten, vereischt door het invoerende land, niet zoodanig zijn, dat ze een billijke toewijzing van de hoeveelheden goederen, waarvan de invoer is toegestaan, verhinderen.

Art. 13. De twee verdragsluitende partijen komen overeen, de meest geschikte maatregelen te nemen, door middel van hun nationale wetgeving en hun administratie, zoowel om de willekeurige of onjuiste toepassing hunner wetten en voorschriften inzake invoerrechten en andere dergelijke aangelegenheden tegen te gaan, als om door administratieve, gerechtelijke of scheidsrechterlijke procedures, herstel te verzekeren aan hen, die door zoodanige verkeerde toepassingen zijn benadeeld.

Art. 14. Geen binnenlandsche rechten zullen binnen de gebieden van elk der twee verdragsluitende partijen ten behoeve van den Staat of van plaatselijke autoriteiten of lichamen geheven worden op goederen, voortgebracht of vervaardigd op de gebieden van de andere partij, anders of hooger dan de rechten, die in dergelijke omstandigheden op soortgelijke goederen van nationalen oorsprong of van eenigerlei anderen vreemden oorsprong worden geheven.

Art. 15. De bepalingen van dit verdrag, die betrekking hebben op de wederzijdsche toekenning der behandeling op voet van meestbegunstiging, zijn onvoorwaardelijk toepasselijk op de behandeling van handelsreizigers en hun monsters. De twee verdragsluitende partijen komen te dezen aanzien overeen, de bepalingen van de Internationale Conventie betreffende de vereenvoudiging van douaneformaliteiten, den 3en November 1923 te Genève geteekend, ten uitvoer te leggen.

Art. 16. N.V. en andere maatschappijen, vennootschappen onder firma en verenigingen, gevormd om werkzaam te zijn op het gebied van handel, verzekering, financiën, nijverheid, vervoer of eenigen anderen tak van bedrijf, en gevestigd in de gebieden van elk van beide partijen, zullen, indien zij behoorlijk zijn opgericht overeenkomstig de wetten, in die gebieden van kracht, het recht hebben, om op de gebieden der andere partij, hun rechten uit te oefenen en in rechte te verschijnen, hetzij als eischers of als ge-

daagden, met inachtneming van de wetten der andere partij.

N.V. en andere maatschappijen, vennootschappen onder firma en verenigingen van elk van beide partijen, die zijn toegelaten, in overeenstemming met de wetten en voorschriften, in de gebieden van de andere partij van kracht, zullen op die gebieden ten aanzien van belastingen dezelfde behandeling genieten, als aan de N.V. en andere maatschappijen, vennootschappen onder firma en verenigingen van die partij is verleend.

Verder neemt elk der twee verdragsluitende partijen op zich, geen hindernissen in den weg te leggen aan zoodanige maatschappijen, vennootschappen onder firma en verenigingen, die mochten wenschen om op haar gebieden, door de vestiging van filialen of anderszins, eenigerlei zaak te drijven, die de maatschappijen, vennootschappen onder firma en verenigingen of onderdanen of burgers van eenig ander vreemd land er mogen of zullen mogen drijven.

In geen geval zal de behandeling, door elk der twee verdragsluitende partijen aan maatschappijen, vennootschappen onder firma en verenigingen van de andere verleend, in eenig opzicht minder gunstig zijn dan die, verleend aan maatschappijen, vennootschappen onder firma en verenigingen van het meestbegunstigde vreemde land.

Het is de bedoeling, dat de voorgaande bepalingen toepasselijk zijn, zoowel op maatschappijen, vennootschappen onder firma en verenigingen, opgericht vóór de ondertekening van dit verdrag, als op die, welke naderhand zullen worden opgericht.

Niets in dit artikel zal inbreuk maken op het recht van elk van beide partijen om wetten en voorschriften, die de beschikking over onroerende eigendom regelen, vast te stellen of te handhaven, mits te dezen aanzien meestbegunstiging wordt toegepast.

Art. 17. De maatregelen, door de twee verdragsluitende partijen genomen voor de regeling en afwikkeling van het verkeer over hun gebieden, zullen het vrije transit per spoor of te water langs wegen, geschikt om voor het internationale transit te worden aangewend, vergemakkelijken. Er zal geen onderscheid gemaakt worden ten aanzien van de nationaliteit van personen, de vlag van schepen, de plaats van herkomst, vertrek, binnenkomst, uitgang of bestemming of van eenigerlei omstandigheid, betreffende den eigendom van goederen of schepen, rollend materiaal voor personen- en goederenvervoer of andere middelen van vervoer.

Ten einde de toepassing der voorgaande bepalingen te verzekeren, zullen de twee verdragsluitende partijen transit door hun territoriale wateren toelaten, overeenkomstig de gebruikelijke voorwaarden en beperkingen.

Doorvoer zal niet onderworpen zijn aan eenig bijzonder doorvoerrecht (hierin begrepen binnenkomst en uitgang). Desalniettemin mogen op dergelijken doorvoer rechten geheven worden, uitsluitend ter bestrijding van uitgaven van toezicht en administratie, die zoodanige doorvoer meebrengt. De hoogte van dergelijke heffingen moet zooveel mogelijk overeenkomen met de uitgaven, welke zij moeten dekken, en de heffingen moeten worden opgelegd volgens de eischen van billijkheid, neergelegd in de eerste alinea van dit artikel, behalve dat deze heffingen op bepaalde routes verminderd of zelfs afgeschaft kunnen worden, uit hoofde van verschillen in de kosten van toezicht.

Geen der twee verdragsluitende partijen zal door dit artikel gebonden zijn, transit toe te staan aan reizigers, wier toelating in haar gebieden verboden is of aan goederen van een soort, waarvan de invoer verboden is, hetzij om redenen van openbare gezondheid of veiligheid, hetzij als een voorbehoedmiddel tegen dieren- of plantenziekten.

Elk der twee verdragsluitende partijen zal het recht hebben, redelijke voorzorgen te nemen, zoowel om zekerheid te erlangen, dat personen, bagage en goederen, in het bijzonder goederen, welke het voorwerp van een monopolie zijn, en evenzoo schepen, rollend materiaal voor personen- en goederenvervoer en andere middelen van vervoer, werkelijk in transit zijn, als om zekerheid te erlangen, dat reizigers op doortocht in staat zijn, hun reis te volbrengen, en om te voorkomen, dat de veiligheid van wegen en verkeersmiddelen in gevaar geraakt.

Niets in dit artikel zal in den weg staan aan het nemen van maatregelen, waartoe elk der twee verdragsluitende partijen zich genoopt mocht achten ter uitvoering van algemeene internationale verdragen, waarbij ze partij is of welke naderhand gesloten zullen worden, in het bijzonder verdragen, gesloten onder de auspiciën van den Volkenbond, betreffende transit, uitvoer of invoer van bijzondere soorten goederen, als daar zijn opium of andere gevaarlijke verdoovende middelen of de opbrengst van visscherijen, of ter uitvoering van algemeene verdragen, bestemd

om eenigerlei inbreuk op industrieele, letterkundigen of artistieke eigendom te voorkomen of betrekking hebbende op valsche merken, valsche certificaten van oorsprong of andere wijzen van oneerlijke concurrentie.

Alle sleepdiensten, die als monopolie zijn gevestigd op waterwegen, welke voor transit worden gebruikt, moeten zoodanig georganiseerd zijn, dat ze het transit van schepen niet in den weg staan.

In dit verdrag zullen personen, bagage en goederen, en evenzoo schepen, rollend materiaal voor personen- en goederenvervoer en andere middelen van vervoer beschouwd worden in transit te zijn over de gebieden van een der twee verdragsluitende partijen, wanneer de passage over die gebieden, al of niet gepaard gaande met overlading, opslag, begin van lossen, of verandering in de wijze van vervoer, slechts een gedeelte is van een volledige reis, beginnende en eindigende buiten de grens van de partij, over wier gebied het transit plaats heeft. Verkeer van dezen aard wordt in dit artikel „doorvoer” genoemd. (Slot volgt).

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.
OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disc.	New York 1)	
	Part. disconto	Proton-gatie			Part. disc. (3mnd)	Call-money
13 Dec. '24	3 3/8	3 1/8	3 1/8 - 3/4	—	3	3 3/8
8-13 D. '24	3 3/8 - 4 1/8	3 - 3 3/8	3 3/8 - 3/4	—	—	3 - 3 3/8
1-6 „ '24	4 1/8 - 7/8	3 3/8 - 4	3 3/8 - 1 1/8	—	3	2 - 4 1/8
24-29 N. '24	4 3/8	4 1/8 - 3/4	3 1/8 - 3/4	—	2 7/8	2 1/2 - 2 3/4
10-15 D. '23	4 - 5/8	4 1/8 - 5 1/8	3 3/8 - 3/4	—	—	4 1/2 - 5 3/4
11-16 D. '22	3 3/8 - 3/4	3 3/8 - 4	2 1/8	—	—	3 3/8 - 5 1/8
20-24 Jli '14	3 1/8 - 3/16	2 1/8 - 3 1/4	2 1/8 - 3/4	2 1/8 - 3/4	—	1 3/4 - 2 1/4

1) Koers v. 12 Dec. en vorige Vrijdagen (disc.), resp. weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

Londen was deze week weder zeer vast. Geopend op ca. 11,59 1/2, werd aan het einde der week voor 11,63 verhandeld. Ook dollars waren beter. Maandag nog zeer flauw geopend op ca. 2,46 1/2 werd, onder den invloed van de duurere geldmarkt in New York, waar nu, behalve de discontorente, die reeds eenige weken opliep, ook de call rate belangrijk stijgt, aan het einde der week voor 2,48% verhandeld. Marken, Zweedsche kronen en Zwitsersche francs liepen wederom evenwijdig, waarbij Zweedsche kronen onder den invloed van de te hooge tariefieering van den dollarkoers, nog steeds ca. 1 pct. boven pariteit. Parijs was in het midden der week plotseling sterk aangeboden, maar later weder iets beter. Kopenhagen was teruglopend, daarentegen Christiania aanvankelijk beduidend hooger, maar later iets flauwer. Spanje zeer vast. Ook Buenos Aires tamelijk gezocht. Batavia regelmatig oplopend, 98 3/4 slot 98 1/4.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Berlijn *)	Weenen *)	Parijs *)	Brussel **)	New York **)
8 Dec. 1924	11.59 5/8	58.75	0.0034 7/8	13.39	12.21	2.46 1/8
9 „ 1924	11.63 1/2	58.77 1/2	0.0035	13.38	12.20	2.47 1/8
10 „ 1924	11.60 3/4	58.75	0.0035	13.32 1/2	12.24	2.47 3/8
11 „ 1924	11.61 1/2	58.85	0.0034 7/8	13.23	12.17	2.47 1/8
12 „ 1924	11.6 3/4	59.—	0.0035	13.25	12.21	2.47 1/8
13 „ 1924	11.63	59.02 1/2	0.0035	13.26	—	—
Laagste d.w. 1	11.57 1/2	53.60	0.0034 1/2	13.14	12.13	2.46 1/2
Hoogste „ „ 1	11.63 1/2	59.10	0.0035 1/2	13.42 1/2	12.27	2.48 1/2
6 Dec. 1924	11.56 3/8	58.90	0.0034 7/8	13.34	12.22 1/2	2.47 1/8
29 Nov. 1924	11.46 1/4	59.00	0.0035	13.34	12.08	2.47 3/8
Muntpariteit	12.10	59.26	50.41	48.—	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 5 December.
3) Noteering van 28 November.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwit-serland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
8 Dec. 1924	66.52 1/2	43.80	37.10	47.80	34.32 1/2	98 1/8 - 3/8
9 „ 1924	66.55	43.90	37.40	47.85	34.45	98 1/8 - 1/2
10 „ 1924	66.60	43.80	37.75	47.92 1/2	34.55	98 3/8 %
11 „ 1924	66.65	43.70	37.65	47.95	34.60	98 1/2 %
12 „ 1924	66.70	43.65	37.45	47.97 1/2	34.75	98 1/2 - 7/8
13 „ 1924	66.80	43.60	37.55	48.02 1/2	34.82 1/2	98 3/8 - 9/8
L'ste d. w. 1)	66.40	43.45	36.90	47.70	34.15	98 1/8
H'ste „ „ 1)	66.90	43.90	37.80	48.—	34.90	99
6 Dec. 1924	66.60	43.75	37.05	47.87 1/2	34.22 1/2	98 - 98 1/4
29 Nov. 1924	66.65	43.65	36.70	47.87 1/2	33.90	97 3/8 - 1/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cabl. Lon-den (in \$ per £)	Cable Pa-rijs (in \$ p. 100 fr.)	Cable Ber-lijn (in \$ per 100 Mk.)	Cable Am-sterd. (in \$ per 100 gld.)
13 Dec. 1924	4,6950	5,37	23,81	40,35
Laagste d. week	4,6900	5,31	23,81	40,33
Hoogste „ „	4,7025	5,41	23,81	40,52
6 Dec. 1924	4,6875	4,45	23,81	40,48
29 Nov. 1924	4,6262	5,40	23,81	40,39
Muntpariteit ..	4,8667	19,30	23,81 1/2	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	29 Nov. 1924	6 Dec. 1924	8/13 Dec. '24 Laagste/Hoogste	13 Dec. 1924
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 1/8	97 9/16
*Bangkok ...	Sh. p. tical	1/19 7/8	1/9 5/16	1/9 5/16	1/9 5/16
B. Aires 1) ..	d. p. \$	44 15/16	44 7/8	44 3/4	45 1/16
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 1/32	1/6	1/5 29/32	1/6 3/32
Constantin. .	Piast. p. £	845	845	840	860
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/4 3/4	2/4 9/16	2/4 3/8	2/4 1/2
Lissabon 1) ..	d. per Mil.	33.18	27/10	23/8	27/10
Madrid ...	Peset. p. £	2 3/16	33.75	33.10	33.80
Mexico	d. per \$	26	26	25	27
Milaan	Lires p. £	106.47 5/8	107.85	107.85	109.15
Montevideo 1)	d. per \$	51	50 1/8	49 3/8	50 3/4
Montreal ..	\$ per £	4.62 1/2	4.68 1/8	4.69 1/2	4.73 1/2
Praag	Kr. p. £	153 3/4	155 1/4	154 3/4	156 1/4
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	5 1/32	5 1/16	5 1/8	6
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/3 3/4	3/3 1/2	3/3	3/3 5/8
Singapore ...	id. p. \$	2/4 1/8	2/4 5/32	2/4 3/32	2/4 1/8
Valparaiso 2)	peso p. £	40.30	40.80	40.80	41.60
Yokohama ..	Sh. p. yen	1/8 1/16	1/7 11/16	1/7 7/16	1/7 1/16

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dag.

ZILVERPRIJS 1)

GOUDPRIJS 2)

	Londen	N.York 2)		Londen
13 Dec. 1924 ..	32 7/8	68 3/4	12 Dec. 1924 ..	88/9
6 „ 1924 ..	33 1/16	69 1/8	5 Dec. 1924 ..	89/0
29 Nov. 1924 ..	33 7/16	69	28 Nov. 1924 ..	89/11
15 Dec. 1923 ..	33 5/8	65 1/2	14 Dec. 1923 ..	94/5
16 Dec. 1922 ..	30 7/16	62 5/8	15 Dec. 1922 ..	88/6
20 Juli 1914 ..	24 15/16	54 1/8	20 Juli 1914 ..	84/11 4)

1) p. oz stand. 2) Foreign silver. 3) p. oz. fine. 4) Pariteit.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	6 December 1924	15 December 1924
Saldo bij Nederl. Bank..	f —	f —
Saldo bij betaalmeesters ..	7.599.811,89	6.433.675,64
Voorschot op ult. Nov. 1924 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opencent op Rijksink.bel.	82.439.273,14	79.537.424,—
Voorsch. aan de koloniën	9.393.690,67	11.569.483,35
Voorsch. a. h. buitenland	211.203.638,19	212.343.794,61
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk.papier	—	—
Verplichtingen.		
Voorsch. door de Ned. Bank	f 14.811.302,28	f 13.348.625,52
Schatkistbilj. in omloop 1)	192.075.000,—	191.639.000,—
Schatkistprom. in omloop	98.280.000,—	95.270.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	10.000.000,—	7.000.000,—
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas)	23.583.182,—	22.838.321,—
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schat-kist gestort deel v. h. tegoed van den dienst ..	31.497.603,44	27.111.329,79

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	6 December 1924	13 December 1924
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 129.000,—	f 1.706.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	132.625.000,—	80.000.000,—
Muntbiljetten in omloop.	40.400.000,—	40.145.000,—
Ten voordeele v. N.-I. ge-boekt beleggingsgeld v. h. N.-I. muntfonds....	6.140.000,—	6.140.000,—
Totaal	f 179.294.000,—	f 127.991.000,—
Tegoed v. N.-I. bij Jav.Bnk.	55.400.000,—	1.884.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 15 December 1924.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 62.204.039,72 B.-bk. " 27.237.400,82 Ag.sch. " 44.944.631,30			f 134.386.071,84
Papier o. h. Buitenl. in disconto				—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 90.045.556,—			90.045.556,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 72.321.492,38 B.-bk. " 15.413.550,49 Ag.sch. " 75.799.555,18			f 163.534.598,05
Op Effecten.	f 160.850.623,38			
Op Goederen en Spec.	2.683.974,67			163.534.598,05
Voorschotten a. h. Rijk				11.388.298,83
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f 56.273.845,—			
Muntmat., Goud	448.358.191,84			
	f 504.632.036,84			
Munt, Zilver, enz.	12.735.607,80			
Muntmat., Zilver	—			517.367.644,64
Effecten				
Bel. v. h. Res. fonds id. van 1/3 v. h. kapit.	f 5.654.261,91 3.990.901,13			9.645.163,09
Geb. en Meub. der Bank				5.212.500,—
Diverse rekeningen				126.115.237,42
				f 1.057.695.069,87
		Passiva.		
Kapitaal				f 20.000.000,—
Reservefonds				5.655.237,53
Bijzondere reserve				8.235.000,—
Bankbiljetten in omloop				935.255.990,—
Bankassigatiën in omloop				2.148.361,04
Rek.-Cour. Het Rijk	f —			
saldo's: Anderen	72.486.357,20			72.486.357,20
Diverse rekeningen				13.914.124,10
				f 1.057.695.069,87
Beschikbaar metaalsaldo				f 314.899.107,85
Op de basis van 1/3 metaaldekking				112.920.966,20
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.				1.574.495.540,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.				

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek- kings- perc.
15 Dec. '24	504.632	12.736	935.256	74.635	314.899	51
8 " "24	505.250	12.056	945.782	67.086	314.238	51
1 " "24	505.222	12.042	964.007	58.109	312.339	50
24 Nov. '24	480.233	12.240	932.717	21.087	301.218	52
17 " "24	481.445	11.868	951.859	21.011	298.237	51
10 " "24	481.506	11.621	972.360	22.566	293.639	49
17 Dec. '23	581.787	8.674	1.029.151	26.683	378.644	56
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Papier op het buiten- land	Diverse reke- ningen ²⁾
15 Dec. 1924	134.386	7.000	163.335	90.046	126.115
8 " 1924	141.610	10.000	159.833	63.271	150.349
1 " 1924	143.089	6.000	194.178	55.377	144.506
24 Nov. 1924	143.112	6.000	167.817	48.158	129.187
17 " 1924	146.880	6.000	171.132	50.269	134.040
10 " 1924	154.730	18.000	180.058	51.612	140.676
17 Dec. 1923	212.153	22.000	157.536	34.561	78.668
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/3 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHEBANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu- latie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. reke- ningen ¹⁾
15 Nov. 1924...	1.092	1.515	1.004	1.037	526
8 " 1924...	1.091	1.657	629	1.028	471
1 " 1924...	1.120	1.681	674	1.029	313
25 Oct. 1924...	1.130	1.523	835	1.032	347
18 " 1924...	1.120	1.537	863	1.040	415
17 Nov. 1923...	1.154	1.489	1.059	1.175	673
5 Juli 1914...	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
13 Dec. 1924	186.750		281.000	101.500	110.250
6 " 1924	188.750		281.000	115.000	109.550
29 Nov. 1924	189.250		276.500	113.500	111.250
8 Nov. 1924	153.265	56.939	281.186	110.677	132.491
1 " 1924	151.248	57.292	276.332	117.318	130.433
25 Oct. 1924	148.784	57.346	276.063	114.341	128.684
18 " 1924	147.635	57.733	276.071	123.324	136.114
15 Dec. 1923	160.161	61.555	262.683	119.496	146.326
16 Dec. 1922	152.691	56.610	264.671	110.463	135.015
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ^{a)}

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Voor- schotten a/h. Gou- vernem.	Diverse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
13 Dec. 1924	145.480			—	***	49
6 " 1924	157.840			—	***	48
29 Nov. 1924	162.570			36.100 ^{a)}	***	49
8 Nov. 1924	34.537	17.377	103.567	20.339 ^{a)}	35.584	53
1 " 1924	34.298	17.362	106.124	16.491 ^{a)}	36.482	53
25 Oct. 1924	34.326	17.685	105.509	10.625 ^{a)}	35.841	53
18 " 1924	34.835	17.541	107.285	17.626 ^{a)}	33.156	54
15 Dec. 1923	35.788	26.393	85.329	2.811 ^{a)}	36.089	58
16 Dec. 1922	37.386	26.057	103.551	25.500 ^{a)}	24.740	56
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/3 metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
10 Dec. 1924	128.504	124.445	290.879	27.000	245.588
3 " 1924	128.495	123.796	288.098	27.000	243.776
26 Nov. 1924	128.491	123.066	285.378	27.000	240.922
19 " 1924	128.497	122.235	285.880	27.000	241.551
12 " 1924	128.494	122.870	287.368	27.000	243.042
5 " 1924	128.495	123.847	287.412	27.000	243.080
12 Dec. 1923	128.019	126.270	288.679	27.000	244.181
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
10 Dec. '24	57.042	72.740	10.039	125.697	23.809	17,5
3 " '24	64.152	72.852	10.400	133.270	24.449	17,07
26 Nov. '24	41.198	82.391	18.743	112.275	25.175	19,21
19 " '24	41.768	75.995	18.978	107.063	26.012	20,64
12 " '24	40.898	72.821	15.863	105.494	25.374	20,90
5 " '24	40.458	78.592	16.406	109.352	24.397	19,39
12 Dec. '23	50.599	74.194	11.598	116.865	21.499	16,73
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/2

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Butt. gew. voorsch. a/h. Staat	Schat- kistbil- jetten ¹⁾
11 Dec. '24	5.544,9	1.864,3	304,9	569,3	22.700,0	4.864,0
4 " '24	5.544,8	1.864,3	304,7	569,3	23.000,0	4.857,0
27 Nov. '24	5.544,7	1.864,3	304,4	572,5	22.600,0	4.842,0
20 " '24	5.544,6	1.864,3	304,3	572,4	22.900,0	4.838,0
13 " '24	5.544,6	1.864,3	304,0	571,9	23.000,0	4.838,0
13 Dec. '23	5.540,0	1.864,3	296,4	573,6	23.100,0	4.577,0
23 Juli '14	4.104,4	—	639,6	—	—	—

Data als boven.	Wissels	Waarvan op het buitenl.	Uitge- stelde Wissels	Belee- ningen	Circulatie	Rekg. Courant	
						Parti- culieren	Staat
4.612,0	30,5	8,8	2.933,3	40.567,9	1.846,6	26,9	
5.595,1	31,3	8,8	2.782,7	40.700,8	2.017,9	14,9	
4.809,3	27,0	8,9	2.715,1	40.447,0	1.976,5	17,7	
4.726,5	25,1	8,9	2.780,0	40.530,3	1.936,6	16,3	
4.630,7	30,6	8,9	2.838,4	40.635,9	1.850,5	16,7	
3.183,9	25,9	16,9	2.435,2	37.547,5	2.005,6	24,6	
1.541,1	8,4	—	718,0	5.911,9	943,0	400,6	

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken 1)	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
6 Dec. 1924	696,1	235,3	232,0	2.169,6	8,1
29 Nov. 1924	695,5	240,0	231,8	2.290,2	18,6
22 „ 1924	694,8	240,0	231,6	2.171,2	18,5
15 „ 1924	694,6	240,0	231,5	2.154,8	17,1
7 „ 1924	694,3	240,0	231,4	2.327,4	15,5
31 Oct. 1924	694,2	240,0	231,4	2.339,7	33,4
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circul.	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Rentenbank
6 Dec. 1924	77,9	1.757,0	1.804,0	970,7	1.524,3	613,8
29 Nov. 1924	77,8	1.655,4	1.863,2	703,9	1.682,9	684,7
22 „ 1924	77,5	1.781,3	1.550,1	904,4	1.702,8	787,8
15 „ 1924	77,3	1.748,0	1.633,2	749,5	1.705,7	800
7 „ 1924	77,4	1.053,5	1.721,8	828,6	1.013,7	800
31 Oct. 1924	77,7	951,8	1.780,9	708,7	1.003,7	800
23 Juli 1914	330,8 2)	200,4	1.890,9	944,—	40,0	—

1) Onbelast. 2) W.o. schatk.papier. 3) W.o. Rentenbankscheine: 6 Dec., 29, 22, 15, 7 Nov. en 31 Oct resp. 322,5; 302,8; 532,6; 495,3; 430,2 en 360,6 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal tact. buit. tent. saldi	Beleeningen van tegoed in h. buit.	Beleeningen van prom. d. provincien	Binnenlandsche wissels	Beleeningen	Voorshot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particulieren
11 Dec. '24	357,4	84,7	480,0	1.394,8	359,3	5.250,0	7.613,1	338,3
4 „ '24	356,9	84,7	480,0	1.283,0	465,1	5.250,0	7.619,4	238,2
27 Nov. '24	357,5	84,7	480,0	1.311,8	395,4	5.250,0	7.603,4	292,5
20 „ '24	357,6	84,7	480,0	1.261,6	437,0	5.250,0	7.598,9	256,2
12 „ '24	356,7	84,7	480,0	1.295,1	470,0	5.250,0	7.673,2	255,9
5 „ '24	356,4	84,7	480,0	1.303,6	492,9	5.250,0	7.658,4	226,9
13 Dec. '23	358,2	84,7	480,0	1.127,3	290,3	5.300,0	7.274,3	315,7

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
26 Nov. '24	3.046,3	1.968,4	87,7	221,4	281,0
19 „ '24	3.050,8	1.972,6	92,4	233,8	275,2
12 „ '24	3.047,9	1.997,1	90,1	224,2	248,2
5 „ '24	3.038,5	2.027,3	85,1	229,3	234,8
29 Oct. '24	3.043,8	2.040,5	87,8	222,6	215,4
22 „ '24	3.044,2	2.036,1	87,4	223,2	169,7
28 Nov. '23	3.112,4	2.165,8	84,8	794,4	289,0

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
26 Nov. '24	582,2	1.845,3	2.202,7	112,2	75,2	77,4
19 „ '24	587,1	1.823,5	2.270,4	112,2	74,5	76,8
12 „ '24	588,4	1.829,2	2.235,4	112,2	74,9	77,2
5 „ '24	584,9	1.816,8	2.179,0	112,0	76,0	78,2
29 Oct. '24	584,2	1.766,6	2.218,0	112,0	76,6	78,6
22 „ '24	582,8	1.751,7	2.202,0	111,9	77,0	79,2
28 Nov. '23	84,5	2.246,3	1.938,6	110,1	74,4	76,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Discontos en beleeningen	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
19 Nov. '24	743	12.824,0	5.618,3	1.696,5	18.044,9	4.861,7
12 „ '24	743	12.872,4	5.559,8	1.645,0	18.177,2	4.823,0
5 „ '24	743	12.769,0	5.575,3	1.598,1	17.952,3	4.805,1
29 Oct. '24	743	12.763,7	5.551,2	1.646,4	17.903,1	4.782,3
22 „ '24	744	12.842,9	5.476,6	1.639,6	17.956,3	4.743,0
21 Nov. '23	767	11.898,6	4.475,9	1.390,1	15.235,0	4.022,1

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 15 December 1924.

De invloed van de verkiezingen in Duitschland op de Duitse beurzen is ten slotte gebleken niet van zoo gunstigen aard te zijn, als was verwacht. Wel heeft de aanwas der republikeinsche stemmen aanvankelijk een opgewekte tendens te voorschijn geroepen, doch al spoedig behoorde deze tot het verleden, toen bleek, dat de opschuiving naar links niet zoo sterk was geweest, dat een zuiver republikeinsche regeering mogelijk was geworden. Dientengevolge is het koersherstel voor de diverse soorten aandelen, dat eerst aanmerkelijke proporties scheen te zullen aannemen, tot een zeer gering percentage ingekrompen. Eigenaardig is het, dat ook het koersniveau der papiermark-obligaties niet noemenswaardig is gestegen, ondanks het feit, dat het vooruitzicht op een meer naar rechts georiënteerd bewind ook de mogelijkheid van een gunstiger valorisatie heeft doen opkomen. Intrinsiek echter is de beurs vast gebleven, doordat men optimistisch gestemd was ten aanzien van het koersverloop der aandelen, waaromtrent reeds een goudbalans werd gepubliceerd. Ook zijn de pogingen, welke men thans aanwendt om weder tot een regeling van tijd-affaires te komen, een bewijs, dat men de toekomst van de beurs gunstig acht. Voor een deel kan dit zeker worden verklaard uit den goeden gang van zaken bij de rijks-financiën; de recente publicatie van den agent-generaal der reparatie-betalingen heeft aangetoond, dat uit eigen middelen — dus zonder gebruik te maken van de opbrengst der herstellende — Mk. 235.290.646 gedurende het eerste trimester op rekening van de schadeloosstelling is opgebracht, terwijl het totaal Mk. 250.000.000 moest bedragen.

Te Parijs heeft een lustelooze stemming de overhand gehad. De verhooging van het wisseldisconto der Banque de France van 6 tot 7 pCt. heeft in Frankrijk zelve geen gunstigen indruk gemaakt. De uitslag van de inschrijvingen op de jongste binnenlandsche leening is nog niet bekend, doch klaarblijkelijk rekent men er niet op, dat hieruit per saldo belangrijke baten voor de schatkist zullen vloeien, zoodat de mogelijkheid van overschrijding van het maximum, dat aan bankbiljetten mag worden uitgegeven (41 milliard francs, terwijl de tegenwoordige circulatie ongeveer Fr. 40,7 milliard bedraagt) voor oogen wordt gesteld. In aansluiting hieraan heeft de wisselkoers ook niet belangrijk van de jongste disconto-verhoging kunnen profiteren; meer dan een zekere stabilisatie is niet bereikt. Dientengevolge heeft zoowel de locale, als de buitenlandsche afdeling aan de beurs van Parijs geen groote activiteit kunnen ontplooiën.

Te Londen heeft de fondsenmarkt bijna alleen voor beleggingswaarden van eenige belangstelling blijk gegeven. De vaste houding, door den Kanselier van de Schatkist aangenomen ten aanzien van de delging der intergeallieerde schulden, heeft een gunstigen indruk gemaakt. De heer Winston Churchill heeft n.l. verklaard het wenscheijk te vinden, dat Engeland een evenredig deel van zijn vordering op eenige Europeesche geallieerden (in casu Frankrijk) ontvangt, indien deze geallieerde tot schuld-delging aan Amerika mocht overgaan. Hierdoor is de markt voor „gilt-edged“-waarden gesteund. Dat de gunstige stemming zich niet in ruime mate aan de aandelenmarkt heeft medegedeeld, kan wellicht worden verklaard uit de nog niet zeer bevredigende cijfers van den buitenlandschen handel over November, welke, in vergelijking met October, een achteruitgang hebben aangetoond.

Te New York heeft een iets kalmere stemming de plaats ingenomen van de zeer ruime omzettingen en de hiermede gepaard gaanden aanmerkelijken koersvoortgang van de jongste weken. Hiertoe heeft voornamelijk de geldmarkt bijgedragen. Na een tijd van ongekende geldruimte is er, hoewel nog geen schaarschte, dan toch een zekere stroefheid op de geldmarkt ingetreden, welke de koersen voor „call-money“ omhoog heeft gevoerd. Tegelijkertijd heeft men zich hier en daar rekenschap gegeven van den aard der jongste koersrijzing. Weliswaar is de toestand in de industrie verbeterd, getuige o.a. den staat van onuitgevoerde orders der Steeltrust, welke per einde November een toeneming van bijna 500.000 ton heeft aangetoond, doch over het algemeen is de verbetering niet samengegaan met een zoodanige uitbreiding der „earning-capacity“, dat een koersherstel als dat van de laatste weken algemeen gerechtvaardigd kan worden geacht. Men is derhalve in Wallstreet iets voorzigtiger geworden.

Ten onzent is de groote verrassing van de achter ons liggende week de discontoverlaging der Nederlandsche Bank geweest. Sinds 24 Januari jl. bedroeg het wisseldisconto 5 pCt.; dit is thans, met ingang van 13 December,

op 4½ pCt. gebracht. Blijkbaar is de Nederlandsche Bank derhalve niet bevreesd voor een ongunstige uitwerking op den wisselkoers. Een onmiddellijk gevolg op de fondsenmarkt heeft de discontoverlaging niet gehad. Tevoren was prolongatie ook reeds à 3 tot 3½ pCt. verkrijgbaar en deze toestand is tot nu toe niet veranderd. Wel heeft de *beleggingsmarkt* haar vaste houding ten volle kunnen handhaven. Eigenaardig is het, dat sommige 6 pCt. gemeentelijke leeningen met nog korten looptijd boven pari noteeren, hetgeen in verband moet worden gebracht met het geringe aanbod van schatkistwissels, waardoor sommige instellingen ertoe overgaan voor hun geldbelegging op korten termijn deze obligaties aan te koopen. 6 pCt. N. W. S. 101⁷/₁₆—101⁵/₈—101³/₈; 7 pCt. N.-Indië 102⁷/₈—102¹/₂—102¹/₈.

Op de aandelenmarkt hebben *petroleumfondsen* nogal de aandacht getrokken door een ongelijkmatig verloop. Na een aanvankelijk opgewekte stemming trad een vrij scherpe reactie in, welke tegen het slot der berichtperiode weder plaats heeft gemaakt voor een niet onaanzienlijk herstel. In aandelen Koninklijke werd op Maandag 15 December de nieuwe noteeringswijze (hoogste en laagste koersen in perioden van 10 minuten) toegepast. Practisch heeft dit in den handel, voorzover op den eersten dag te beoordeelen is geweest, nog geen wijziging gebracht. Dordtsche Petr. 340—331¹/₂—338¹/₄; Gecons. Holl. Petr. 177¹/₄—170¹/₄—171; Kon. Petr. 361—350³/₈—355³/₈.

De *suikerafdeeling* heeft in den loop der week een goede verbetering kunnen ondergaan, in aansluiting aan de hogere noteeringen voor Cubasuiker te New York en de ter beurze gemaakte berekeningen omtrent de winsten der H. V. A. Hand. Ver. Amsterdam 428¹/₄—421¹/₄—430; Maron Cultuur Mij. 318—320—327; Watoet. Poppoh C. Mij. 668, ex div. 640—653.

Tabakken waren veel stiller dan in de laatste weken het geval is geweest. De berichten omtrent vóór-verkoop van zandbladpartijen, o.a. van de Deli-Batavia en de Serdang-Cultuur, zijn zonder groote uitwerking gebleven. In de eerste plaats werd de verkregen prijs (f 4,10 per ½ KG.) wel mooi, doch niet buitensporig geacht, in de tweede plaats had men ter beurze liever gezien, dat de maatschappijen de komende inschrijvingen hadden afgewacht. Holland Deli 289—280—282¹/₂; Senembah 399—391¹/₄—395.

De *rubbermarkt* was kalm en eerder iets in reactie. Amsterd. Rubber 164⁵/₈—161¹/₄—160⁵/₈; Ind. Rubber 224¹/₂—220—221.

Thee-aandelen trokken iets meer belangstelling tegen betere prijzen, in verband met het hernieuwde animo voor het product, vooral te Londen. Batapoelang Cult. Mij. 259¹/₄—264—268; Telaga Patengan 299—294¹/₂—294.

Industriele aandelen werden over het algemeen niet veel verhandeld. Zeer groote aandacht bestond echter voor aandelen en claims Philips Gloeilampenfabrieken, welke na de aankondiging van de nieuwe emissie, gevoelig reageerden. Eerst tegen het einde der berichtperiode heeft een herstel zijn intrede kunnen doen. Het aanbod van claims was toen geëindigd en integendeel viel er zekere vraag te constateeren van de zijde van hen, die wenschten in te schrijven en de aandelen, in verband met de intrinsieke waarde, wenschten te behouden. Jurgens fluctueerden eenigszins, doch bleven vast. Van diversen ondergingen aandelen Nederlandsche Wol Maatschappij een vrij scherpe reactie, eveneens als gevolg van een emissie van nieuwe aandelen. Holl. Mij. t. h. m. v. wk. in Gew. Beton 113³/₈—108—107¹/₂; Ned. Kunstzijde 333—325—322; Philips' Gloeilampen 290, ex claim 278—285¹/₂; Jurgens 72¹⁵/₁₆—71—73¹/₄.

Op de afdeling voor *bankaandelen* herstelden aandelen Nederlandsche Handel-Maatschappij zich krachtig. Op den laatsten beursdag droeg hiertoe bij de verklaring, in de algemeene vergadering door den heer Van Aalst afgelegd. Amsterd. Bank 125—123¹/₄—123; Ned. Hand.-Mij. 116¹/₈—121¹/₂—121¹/₈; Ned.-Ind. H.-Bank 136—134—135.

De *scheepvaartafdeeling* was, zooals in de laatste weken regel is, uitermate stil, doch de grondtoon is iets vaster geworden. Holl.-Am Lijn 66—63—66¹/₂; Mij. Zeevaart 90—87—89.

De *Amerikaansche markt* bleef kalm; de koersvariatiën waren niet ruim, behalve voor aandelen American Waterworks, waarin een baisse-positie scheen te bestaan. Am. Water Works 138¹/₂—190—187; Studebaker 1050—1095—1085; Union Pacific 149—147¹/₂.

Van *mijnaandelen* bleken aandelen Oost-Borneo gevraagd. Oost-Borneo 153—162—159; Redjang Leb. Mij. n. 327¹/₄—322¹/₂—325¹/₄.

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie was even à 3 pCt., doch regelmatig à 3¹/₂ pCt. verkrijgbaar.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 16 December 1924.

Tarwe: Deze week waren de verschepingen van tarwe wederom kleiner en dientengevolge is de hoeveelheid onderweg naar Europa aanmerkelijk afgenomen. Deze kwantiteit is nu niet veel meer grooter dan een jaar geleden en daar men toch veilig kan aannemen, dat de Europeesche behoeften dit jaar aanzienlijk die van verleden jaar overtreffen is men geneigd de stoomende kwantiteit als klein te beschouwen en dus spoedig een verbetering van de locovraag te verwachten. Tot nog toe is hiervan slechts weinig te bemerken, aangezien de voorraden bij de consumenten zoowel als in de importhavens nog te groot zijn, maar in verwachting van spoedige verbetering was er een nogal levendige kooplust op latere aflading. Daarbij kwam, dat Amerika nog steeds een zeer vaste tendens toonde, zoodat op 15 dezer Chicago sluit op de hoogste notering van het seizoen, nl. 1,637¹/₈ voor December tegen 1,587¹/₈ een week te voren. Ook Winnipeg volgde trouw het voorbeeld van Chicago. De zichtbare voorraad is deze week zoowel in de Staten als in Canada afgenomen, maar het totaal bedraagt nog 124 miljoen bushels tegen 103 miljoen verleden jaar. Men verwacht evenwel een meer snelle afname van nu af aan, daar de aanvoeren nu eindelijk wat verminderd zijn en waarschijnlijk spoedig nog scherper zullen afvallen. In de Engelsche markt waren het in de eerste plaats ladingen Britsch-Indische tarwe, die de aandacht trokken, doch ook in Australische zoowel als in Argentijnsche tarwe was er flinke omzet. Voor spoedige aflading van Amerika is de export-pariteit nog niet te maken in geen enkele Europeesche markt.

De oogstberichten uit alle groote exportlanden waren zeer gunstig, met uitzondering van Rusland, waarvandaan niets bijzonders gemeld wordt. In de Staten ontwikkelt de wintertarwe zich naar wensch, slechts in enkele streken is de grond te droog. De bezaaide oppervlakte zal waarschijnlijk bijna 5 pCt. grooter zijn dan verleden jaar. In Argentinië is nogal regen gevallen, wat gunstig was voor de streken waar de tarweoogst laat was; voor de gedeelten waar de oogst in vollen gang was kan deze regen niet voordeelig geweest zijn, maar berichten over schade worden toch niet gemeld. Australië zoowel als Indië zenden nog steeds zeer gunstige berichten.

In rogge staat de handel bijna stil; de markt blijft in Noord-Amerika zeer vast, maar de transacties beperken zich tot het afwikkelen van den Decembertermijn, en in verband daarmee overzetting op Mei. De verschepingen naar Europa waren zeer gering, maar terwijl voor disponibile rogge wel wat hooger prijs te maken is dan een week geleden, is die prijs toch nog buiten verhouding laag tot de prijzen in Amerika, zoodat er voorloopig geen kans bestaat op een aanmerkelijke toename der verladingen.

Maïs was tamelijk vast gestemd door betere vraag voor spoedig verwachte Plata-ladingen, toch konden niet veel hogere prijzen worden bedongen, aangezien er toch nog veel blijft aangeboden. Ook blijven de verschepingen van Plata nog zeer groot. In de verwachting, dat ze nu zeer scherp zullen afvallen, blijft men in de Engelsche markt zeer hooge premies voor latere verscheping betalen, met dat gevolg, dat als de gekochte ladingen verscheppt worden ze weer op de markt gebracht moeten worden tot aanmerkelijk lagere prijzen. Ofschoon de voorraden in Engeland en Ierland nog zeer groot zijn, konden toch een paar spoedige ladingen opgenomen worden. Antwerpen daarentegen verkocht een lading, die kort geleden door importeurs daar ter stede gekocht was, met eenige winst naar Engeland. Rotterdam kocht één volle lading en één lading, die gedeeltelijk uit maïs en gedeeltelijk uit lijnzaad bestaat. Hamburg toont meer belangstelling. Een aanvankelijk voor Rotterdam bestemde lading werd naar Engeland gedestineerd.

De Donaulanden boden weinig dringend aan en de vraagprijzen zijn nogal verhoogd. Rusland verkocht de vorige week in totaal circa 30.000 tons Zwarte Zee-maïs, doch de Sowjet heeft zich nu voorloopig weer teruggetrokken. Deze Russische maïs is door de koopers wederom aan de markt gebracht op verschillende havens, maar het grootste gedeelte zal naar Rotterdam worden afgeladen.

De regen in Argentinië was zeer gunstig voor den nieuwen oogst, die van droogte te lijden had. De Meitermijn te Buenos-Aires is daardoor gedaald, maar de prijs staat toch nog zoo hoog, dat men er in Europa niet over denkt, daartoe nu reeds te koopen. De Noord-Amerikaansche markten slaan de Argentijnsche markt voor Mei voortdurend gade, aangezien de tot boven de \$ 1,30 opgelopen prijs van Mei en Juli te Chicago import van Platamaïs in de Staten t.z.t. zou mogelijk maken.

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	15 Dec. 1924	8 Dec. 1924	17 Dec. 1923
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Lijnzaad Dec.				
13 Dec. '24	162 $\frac{7}{8}$	126	59 $\frac{1}{2}$	15,35 ^{a)}	11,10 ^{a)}	23,25 ^{a)}	Tarwe*	16,50	15,85	12,25
6 " '24	157	119 $\frac{3}{8}$	55 $\frac{1}{2}$	14,95	10,90	22,45	Rogge (No. 2 Western) ..	14,75	14,50	9,40
13 Dec. '23	104 $\frac{3}{8}$	71 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{7}{8}$ ¹⁾	11,95	10,10	24,45	Mais (La Plata)	237,—	227,—	205,—
13 Dec. '22	124 $\frac{1}{2}$	73 $\frac{1}{2}$	46 $\frac{1}{8}$	11,75	7,65	19,95	Gerst (48 lb. malting) ...	248,—	230,—	200,—
13 Dec. '21	108 $\frac{1}{4}$	46 $\frac{1}{8}$	32	12,—	7,80	17,80	Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	13,— ⁴⁾	12,55 ⁴⁾	9,85
20 Juli '14	82	56 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	14,50	14,20	13,50
							Lijnzaad (La Plata) ³⁾	481,—	465,—	470,—

1) Per Mei. 2) per Februari. 3) per Januari.

* per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.
1) No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	7/13 Dec. 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	7/13 Dec. 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	1924	1923
Tarwe	5.423	1.276.576	784.247	—	46.407	31.086	1.322.983	815.333
Rogge	1.618	554.044	555.730	—	3.775	485	557.819	556.215
Boekweit	531	23.934	25.734	—	528	—	24.462	25.734
Mais	10.052	739.818	614.605	692	108.521	73.715	848.339	688.320
Gerst	1.552	313.293	278.258	—	33.104	14.018	346.397	292.276
Haver	600	232.476	74.201	—	1.445	533	233.921	74.734
Lijnzaad	5.625	241.477	137.076	1.150	66.117	53.544	307.594	190.620
Lijnkoek	2.342	194.612	175.533	—	700	—	195.372	175.533
Tarwemeel	1.485	252.390	128.147	868	31.286	4.754	283.676	132.901
Andere meelsoorten	30	8.404	1.592	—	—	—	8.404	1.592

Gerst was vast gestemd en de prijzen in Europa zijn regelmatig gestegen, maar ook voor dit artikel is eenige dispariteit ingetreden; diensgevolge is het aantal zaken gering.

Haver. De prijzen handhaafden zich in de exportlanden goed, maar de importlanden zijn nog te goed voorzien, dan dat dit aanleiding tot groote zaken kon geven. Wel waren ook de disponibele prijzen in de meeste havens iets hooger.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten stonden deze week onder den invloed van Guma's raming van den Cuba-oogst, welke met 4.725.000 tons tot nog toe de hoogste is, en die waarschijnlijk nog meer indruk gemaakt zou hebben, indien niet nog steeds een goede vraag naar prompte suiker zou bestaan.

Vooraf in Amerika oefende Guma's raming zoowel als de opening der campagne in Cuba, waar thans reeds 19 fabrieken aan het malen zijn, druk uit op de prijzen, hetgeen uit ondervolgende cijfers blijkt:

	Spot C. Dec.	Jan.	Mrt.	Mei
Slot voorafgaande week	6.15	4.27	3.38	3.02
Opening verslagweek	6.15	4.18	3.30	3.—
Slot	5.02	3.84	3.14	2.96

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 38.000 tons, de versmeltingen 30.000 tons (tegen 36.000 in 1923) en de voorraden 32.000 tons.

In Cubasuiker kwamen groote afdoeningen tot stand tot prijzen dalende van 4 $\frac{1}{16}$ \$c. tot 3 $\frac{1}{16}$ \$c. c. & f. New York voor Ouden oogst en tot ongeveer 3c (en lager) voor Nieuwen oogst, waarbij nogal een uiteenlopend prijsverschil bestond tusschen vroegen en laten afscheep.

Ook kocht Engeland Cubasuiker uit den Nieuwen oogst tot sh. 15/- per Cwt. cif voor half Januari verschepping en tot 14/3 voor Februari verschepping.

De Cubastatistiek luidt als volgt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 6 Dec. '24 ..	3.780	1.373	4.276
Tot sedert 1 Dec. '23-29 Nov. '24	4.066.642	3.602.910	3.996.387
Werkende fabrieken	13	4	15
Weekuitvoer 6 Dec. '24	18.312	20.223	24.505
Tot uitv. 1 Jan. '24-6 Dec. '24	3.899.539	3.465.568	3.878.608
Totale voorraad op 6 Dec. '24	26.928	12.396	27.266

In Engeland verlaagden Raffinadeurs deze week hunne prijzen in totaal met sh. 1/- tot 1/6 naar gelang van positie en soort.

De Board of Trade statistiek over November luidt als volgt:

	November		Jan./Nov.	
	1924	1923	1924	1923
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Riet	79.491	74.286	1.099.707	1.075.508
„ Geraffineerd ..	82.680	42.184	506.648	330.396
Totaal	162.171	116.470	1.606.355	1.405.904
Voorraad in Entrepot	132.400	110.950	—	—
„ in Raffinader.	17.650	46.350	—	—
Opbrengst	53.949	84.243	822.327	875.371
Tot. binnl. verbruik	128.482	128.877	1.438.831	1.358.298
Totale export	6.969	7.740	83.832	82.043
Voorr. op 31 Oct.	1924 { 115.650	1923 { 182.250		
„ „ 30 Nov. ...	{ 150.050	{ 157.300		

In Tsjecho-slowakije is men op de huidige prijsbasis weer meer verkoopsgezind.

Op Java vonden herverkoopen plaats van Superieur uit den Ouden oogst tot prijzen dalende van f 14 tot f 13 $\frac{1}{8}$, terwijl vroege leveringen witte suiker uit den Nieuwen oogst tusschen f 11 $\frac{1}{8}$ en f 11 $\frac{3}{8}$ werden afgedaan.

De verscheppingen gedurende November bedroegen 130.717 tons tegen 168.358 tons verleden jaar.

Het eindrendement van 146 bij de V. J. P. aangesloten fabrieken bedroeg dit jaar 8 pCt. meer dan verleden jaar.

Hier te lande: brokkelden de prijzen ongeveer 1 af in sympathie met den loop der markt te New York en luidden de noteringen aan het slot:

December ongeveer	f 20 $\frac{1}{4}$
Mei ongeveer	„ 19 $\frac{1}{2}$
Augustus ongeveer	„ 19 $\frac{1}{2}$

De omzet bedroeg deze week 6200 tons,

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen		New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Meij/Juni	
12 Dec. '24	f 19 $\frac{1}{16}$	Sh. 38/-	Sh. 18/-	Sh. 14/3
5 „ '24	„ 20 $\frac{1}{16}$	39/6	19/-	15/3
12 Dec. '23	„ 32 $\frac{1}{16}$	63/9	25/9	25/-
12 Dec. '22	„ 24 $\frac{1}{16}$	55/6	23/-	17/6
4 Juli '14	„ 11 $\frac{1}{16}$	18/-	—	—

1) laten.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 10 December 1924.

Prijzen van Amerikaansche katoen bleven vast tot de publicatie van het laatste Bureau Rapport van dit seizoen op verleden Maandag. De schatting van 13.153.000 balen viel tegen en was minder dan men algemeen verwacht had. Het directe gevolg waren aanzienlijke speculatieve aankopen en hoogere prijzen. Liverpool volgde met een stijging van meer dan 50 punten, hoewel deze verhooging

spoedig weer verloren ging en prijzen terugliepen tot op het niveau van Zaterdag. Hedenmorgen waren prijzen 7 tot 10 punten hooger. Het Ginner rapport van 12.225.000 balen is bijna $\frac{1}{2}$ miljoen balen meer dan elke van de beide voorafgaande oogsten en ruim $4\frac{1}{2}$ miljoen balen meer dan in 1921. Deze cijfers wijzen op een grooten oogst en het kon later nog wel eens blijken, dat de particuliere oogstschattingen juist waren. De sensatie van deze week is de stijging van Egyptische katoen geweest, ten gevolge van de schaarschte aan Sakelgrades. Futures waren verleden Donderdag 100 punten hooger, doch daalden Vrijdag weer eenigszins. Op Maandag was er echter een stijging van 200 punten of $3\frac{1}{4}$ d op „December” vergeleken bij de vorige week Maandag. Gisteren had er weer een daling van 39 tot 32 punten plaats en deze plotselinge fluctuaties houden zaken tegen.

Amerikaansche garens zijn wat flauwer en er bestaat slechts weinig vraag. Fabrikanten van ringgarens werken nog voor oude orders en nieuwe zaken tegen redelijke prijzen ontbreken geheel en al. Ook in Egyptische garens wordt weinig verkocht en de stijging van het ruwe materiaal houdt zaken tegen, hoewel enkele spinners en doubleurs rapporteeren, dat juist door deze stijging orders van verleden week meer kans hebben om geboekt te worden. Garenprijzen zijn met 3d tot 4d per lb gestegen sinds ons vorig bericht, zoodat koopers zich afzijdig houden tot de markt weer wat vaster wordt.

Als een gevolg van de fluctuaties in katoenprijzen, is het evenwicht in de doekmarkt geheel verstoord. Wat Egyptische styles betreft, zijn prijzen zoo enorm gestegen, dat zaken vrijwel tot stilstand zijn gekomen en koopers over het algemeen een afwachtende houding aannemen. Wat Amerikaansch doek betreft, gaat ook hierin slechts weinig om. Biedingen zijn aan den lagen kant en Manchesterprijzen blijven vast. De vraag van de Oostersche markten is niet voldoende; daarentegen is toch de toon van de markt gezond en hoewel het niet mogelijk is een bepaalde style in het bijzonder te vermelden, bestaat er nog steeds een goede onderstroom van diverse orders, die, zooals wij reeds meermalen schreven, er zoo veel toe heeft bijgedragen om de positie van fabrikanten te verbeteren en de optimistische stemming te handhaven.

3 Dec. 10 Dec. Oost. koersen. 2 Dec. 9 Dec.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië $1/6\frac{1}{4}$ $1/5\frac{3}{4}$
F.G.F. Sakellaridis 26,00 28,05 T.T. op Hongkong $2/4\frac{1}{4}$ $2/4\frac{1}{8}$
G.F. No. 1 Oomra 10,60 10,50 T.T. op Shanghai $3/3\frac{1}{2}$ $3/3$

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	12 Dec. 1924	5 Dec. 1924	28 Nov. 1924	12 Dec. 1923	12 Dec. 1922
New York voor Middling ...	23,70 c	23,30 c	23,85 c	36,35 c	25,30 c
New Orleans voor Middling	23,60 c	23,15 c	23,70 c	34,50 c	25,— c
Liverpool voor Middling ...	13,11 d	12,98 d	13,59 d	19,78 d*	14,56d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizentallen balen).

	1 Aug. '24 tot 5 Dec. '24	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens.	5048	4113	3625
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1148	917	782
„ „t Vasteland etc.	1882	1471	1406
„ „ Japan	357	288	237

Voorraden.

(In duizentallen balen).

	5 Dec. '24	Overeenkomstig tijdstip	
		1923	1922
Amerik. havens	1488	1004	1089
Binnenland	1583	1219	1435
New York	206	105	57
New Orleans	409	236	276
Liverpool	342	229	445

THEE.

In de afgelopen week vond de laatste veiling plaats over het jaar 1924. De stemming op de theemarkt tekende zich geheel af in het verloop van deze veiling. Waar

Londen sinds de vorige veiling na eerst zeer vast en hooger te zijn geweest, later in reactie was, was het eenigszins questieus hoe het verloop hier zou zijn. De afloop der veiling is ten slotte zeer medegevallen. Naast goede vraag voor buitenlandsche rekening trad ook het binnenland weder flink als koper op en stelde het prijsniveau zich daardoor hier eer iets hooger dan dat van Londen. De aangeboden hoeveelheid van ruim 11.000 kisten vond, op enkele partijtjes na, die echter meestal onmiddellijk na afloop der veiling werden afgedaan, grif koopers. Alleen de betere sorteringen bladthee, vonden niet die belangstelling, die de andere sorteringen deelachtig werden. Er werd slechts weinig thee beneden de 100 cts. afgedaan, terwijl de middenprijs op ca. 109 à 110 cts. zal komen te liggen. De veiling middenprijs over het geheele jaar 1924 komt op ruim $89\frac{1}{2}$ cts. (1923: $88\frac{1}{2}$ cts.), terwijl het totale aanbod 11.282.000 KG. bedroeg tegenover 9.571.000 KG. in 1923.

Batavia seint vaste markten met weinig aanbod van ready-partijen, terwijl Londen in de afgelopen week van een prijshoudende stemming blijf gaf. De theeoogst van Noordelijk Britsch-Indië is vrijwel afgelopen door het ingetreden winterseizoen. Over November werd een normale productie verkregen.

Amsterdam, 15 December.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk.)

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
13 Dec. 1924	406.000	36.775	1.798.000	41.000	$5\frac{15}{16}$
6 „ 1924	397.000	1)	1.875.000	1)	6
29 Nov. 1924	377.000	35.950	1.707.000	42.000	$6\frac{1}{32}$
13 Dec. 1923	378.000	21.675	614.000	27.000	$5\frac{3}{64}$

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
13 Dec. 1924....	55.000	2.305.000	151.000	5.172.000
13 Dec. 1923....	82.000	1.980.000	184.000	4.567.000

1) Niet genoteerd.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)
Kapokstatistiek op 30 November 1924.

Importeurs:	Voorr. 1 Jan. 1924	Aanv. tot 30 Nov. 1924	Verk. tot 30 Nov. 1924	Voorr. op 30 Nov. 1924	
				(in pakken).	
Burma Handel-Mij.	—	1271	1271	—	
H. G. Th. Crone.....	—	2766	2766	—	
Edgar & Co.....	—	438	438	—	
Van Eeghen & Co.....	—	4426	4426	—	
N.V. Handel en Cultuur Mij. v/h. Smidt & Amesz q.q. Edgar & Co's Handel Mij. Soerabaja	115	3585	3700	—	
Hand.-Verg. v/h. Reiss & Co.	—	995	995	—	
Int. Hand. & Cred. Mij. IHEC	—	794	794	—	
Jacobson v. d. Berg & Co...	—	4594	4594	—	
Koning, Teves & Co.	—	884	884	—	
Landb. Mij. „Geboegan”...	—	171	171	—	
Maintz Productenhandel...	—	2420	2170	250	
Mirandolle, Voite & Co...	311	8557	8624	244	
Wm. H. Müller & Co.	—	1846	1846	—	
Ned. Kolon. Handelsveren.	—	1946	1946	—	
Tiedeman & van Kerchem.	—	1946	1946	—	
Weise & Co.....	33	2402	1923	512	
Order.....	—	9984	9984	—	
		459	49025	48478	1006

COPRA.

De markt was deze week zeer vast gestemd en consumenten kochten tamelijk flinke posten stoomend goed.

De markt sluit met de volgende noteeringen:

Nederl.-Ind. f.m.s. December aflading fl. $35\frac{1}{4}$

„ „ „ Jan./Febr. aflading „ $35\frac{1}{8}$

15 December 1924.

RUBBER.

De vaste stemming kon zich handhaven en prijzen be-
wogen zich in stijgende richting.

De handel is echter stil en er gaat zeer weinig om.

- De slotnoteringen luiden als volgt:

			einde voorafgaande week	
Prima Crêpe	December 103	ct.	100½	ct.
" "	Jan./Maart 104	"	98½	"
" "	April/Juni 100	"	97	"
Smoked Sheets	December 101½	"	96	"
" "	Jan./Maart 101½	"	96	"
" "	April/Juni 98½	"	94	"

15 December 1924.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
15 Dec. 1924..	65.15/-	70.5/-	258.17/6	42.15/-	37.10/-
8 " 1924..	63.17/6	68.7/6	255.15/-	39.5/-	35.5/-
1 " 1924..	64.7/6	69.5/-	261.2/6	39.17/6	36.-/-
24 Nov. 1924..	63.10/-	67.15/-	257.10	38.15/-	34.17/6
17 Dec. 1923..	62.10/-	68.1/1	233.7/6	31.10/-	32.10/-
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

GRAAN.

Data	Petro- grad Londen /R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol kanaal	Rotter- dam	Engel- land
8-13 Dec. 1924	—	13/4½	15 3	3/-	24/5	24/5
1-6 " 1924	—	12 9 2	15 3	3/-	24 3	24 3
10-15 Dec. 1923	—	13/6 2	14½ 3	—	23/9	23/9
11-16 Dec. 1922	—	—	14½ 3	3/4½	27/8	27/8
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11½	1/11½	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
8-13 Dec. '24	4/7½	8/9	9/9	11/3	4/2	—
1-6 " '24	4/10	8/9	9/9	11.6	—	—
10-15 Dec. '23	5/10	9/3	9/9.	12/10	5/7½	8/-
11-16 Dec. '22	7/-	10/1	11/6	11/6½	4/10	7/10
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

1) \$ per ton kolen. 2) Per ton d.w. 3) Am. cents per 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per
unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteringen per ton van 1015 KG.

INKLARINGEN.

DORDRECHT/ZWIJNDRECHT.

Landen van herkomst.	October 1924		October 1923	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	300	2	489
Groot-Brittannië	3	1.315	3	648
Duitschland....	2	2.059	1	206
Zweden.....	1	764	1	455
Rusland.....	1	1.103	—	—
Danzig.....	3	1.312	3	1.762
Portugal.....	1	875	—	—
Esthland.....	1	735	—	—
Ov. Westk. Afrika	—	—	1	1.054
Totaal....	13	8.463	11	4.614
Nationaliteit				
Nederlandsche..	2	1.474	—	—
Britsche.....	2	605	4	854
Duitsche.....	7	4.406	6	2.706
Noorsche.....	1	1.103	—	—
Belgische.....	—	—	1	1.054
Deensche.....	1	875	—	—
Totaal....	13	8.463	11	4.614

IJMUIDEN.

Landen van herkomst	October 1924		October 1923	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	12	17.708	9	7.397
Groot-Brittannië	101	68.657	132	95.971
Duitschland....	46	71.017	30	51.713
Noorwegen.....	2	1.156	3	1.466
Zweden.....	21	12.850	24	13.493
Denemarken....	4	2.455	7	7.865
Rusl. Oostzeehav.	21	29.762	23	28.737
Finland.....	32	26.024	29	23.052
België.....	5	6.895	—	—
Frankrijk.....	12	8.528	7	6.604
Spanje.....	7	6.715	—	—
Portugal.....	3	1.895	6	5.277
Italië.....	—	—	4	4.291
Oostenr.-Hong., Griekenland..	3	4.183	1	735
Levant.....	4	3.858	1	1.824
Roem., Bulgarije	2	2.997	—	—
And. Midd. Zeeh.	5	5.993	3	2.979
Ov. Westk. Afrika	3	6.516	3	5.541
Ned. Oost-Indië.	12	49.117	10	44.312
Vereen. Staten..	7	23.571	4	12.753
Midden-Amerika	—	—	1	1.809
Ned. West-Indië- Ned. Antillen.	4	9.497	4	7.912
Argent., Urug...	3	14.335	4	17.098
Chili.....	5	14.940	—	—
Over. Z.-Amerika	1	1.246	—	—
Totaal....	315	389.915	305	340.829
Periode 1 Jan.— 31 Oct. 1).....	2.691	3.477.402	2.719	3.159.240
Nationaliteit				
Nederlandsche..	158	236.543	143	196.265
Britsche.....	53	56.654	60	56.217
Duitsche.....	56	37.639	63	46.905
Noorsche.....	10	11.012	15	14.412
Belgische.....	—	—	1	1.157
Fransche.....	7	5.908	2	2.740
Zweedsche.....	16	10.429	15	9.350
Deensche.....	4	3.536	1	700
Vereen. Staten.	4	16.229	2	8.567
Andere.....	7	11.965	3	4.456
Totaal....	315	389.915	305	340.829

1) 1913, 2.074 schepen met 2.359.317 N. R. T.

(Vereenigde Scheepsagenturen van
Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

DELFTZIJL.

Landen van herkomst	October 1924		October 1923	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. Havens	3	438	2	942
Groot-Brittannië	6	3.565	7	6.300
Duitschland....	25	3.898	12	1.867
Noorwegen.....	1	72	—	—
Zweden.....	7	1.716	10	2.168
Denemarken...	—	—	1	227
Rusland-Oostz.h.	1	1.331	—	—
Finland.....	6	2.083	1	200
België.....	1	138	—	—
Litthauen.....	2	334	6	1.474
Dantzig.....	—	—	1	294
Rusl.-Witte Zee	—	—	1	634
Andere Middell. Zeeh. (Algerië)	—	—	1	1.229
Chili.....	3	9.516	—	—
Totaal....	55	23.091	42	15.335
Nationaliteit				
Nederlandsche..	30	13.158	18	7.526
Britsche.....	3	3.457	3	1.281
Duitsche.....	16	4.197	18	4.031
Noorsche.....	—	—	2	1.268
Italiaansche....	—	—	1	1.229
Zweedsche.....	3	672	—	—
Deensche.....	2	276	—	—
Lettische.....	1	1.331	—	—
Totaal....	55	23.091	42	15.335